Cena 30 lir
Tel.: Trst 94-638, 93-808, 37-338 - Gorica 33-82
Poštnina plačana v gotovini
Abb. postale I gruppo

PRIMORSKI DNEVNIK

TRST, sreda
30. decembra 1959
Leto XV. - Št. 308 (4462)

UREDNISTVO: UL. MONTECCHI št. 6, II. nad. — TELEFON 93-808 IN 94-638 — Poštni predal 559 — UPRAVA: UL. SV. FRANCISKA št. 20 — Tel. št. 37-338 — Podružnica GORICA: Ulica S. Pellico 1-II. — Tel. 33-82 — OGLASI: od 8. do 12.30 in od 15. do 18. — Tel. 37-338 — CENE OGLASOV: Za vsak mm višine v širini enega stolpca: trgovski 80, finančno-upravni 120, osmrtnice 90 lir. — MALI OGLASI: 30 lir beseda.

NAROČNINA: mesečna 480 lir — vnaprej: četrtletna 1300 lir, polletna 2500 lir, celoletna 4900 lir — Nedeljska številka mesečno 100 lir, letno 1000 lir FLRJ: v tednu 10 din, nedeljska 30 din, mesečno 250 din — Nedeljska: letno 1.440, polletno 720, četrtletno 360 din — Poštni tekoči račun: Založništv tržaškega tiska Trst 11-5374 — Za FLRJ: ADIT, DZS, Ljubljana, Stritarjeva ul. 3-I., tel. 21-928, tekoči račun pri Komunalni banki v Ljubljani 600-70/3-37

ZDA ne mislijo podaljšati obveznosti o prekinitvi svojih jedrskih poskusov

Eisenhower pravi v svoji izjavi, da ZDA ne bodo poskusov nadaljevale, «ne da bi prej napovedale tak namen» - Obtožbe proti sovjetskim znanstvenikom Izročen predlog zahodnih vlad za začetek konference najvišjih 16. maja

AUGUSTA, 29. — ZDA so sporočile, da bodo po 31. decembru proste obveznosti glede začasne prekinitve jedrskih poizkusov, toda zagotavljajo, da teh poizkusov ne bodo nadaljevale, ne da bi prej napovedale tak namen.

Izjava, ki jo je objavil predsednik Eisenhower po posvetovanju z državnim tajnikom Herterjem in z drugimi petnajstimi osebnostmi vlade, ki so nalašč prišle iz Washingtona v Augusto, se glasi:

«Pogajanja o ustavitvi jedrskih poizkusov trajajo že štirinajst mesecev. Čeprav so sedaj prekinjena, se bodo v kratkem nadaljevala. Na vidiku ni še noben zadovoljiv sporazum. Možnosti takega sporazuma so se zmanjšale zaradi slabe volje, ki so jo nedavno pokazali sovjetski izvedenci, navdihnjeni s političnimi pogledi, glede resne znanstvene proučitve učinkovitosti potresne tehnike za ugotavljanje podzemeljskih jedrskih eksplozij.

Ozračje razgovorov se je omračilo s sovjetsko prilogo, ki je tehnično zgrešena, in ki je bila dodana poročilu tehničnih izvedencev. Ameriški znanstveniki, ki sestavljajo delegacijo ZDA, bodo na podlagi stenografskih zapisnikov konference javno sporočili dejstva, ki bodo v celoti pobila ta sovjetski dokument.

Mi bomo obnovili pogajanja vedno z istim namenom, da iščemo sporazum, ki naj se spoštuje. V tem pričakovanju poteče rok o prostovoljni prekinitvi jedrskih poizkusov 31. decembra. Čeprav se čutimo proste obnoviti poizkuse z jedrskim orožjem, jih ne bomo obnovili, ne da bi prej sporočili tak namen.

V času prostovoljne prekinitve poizkusov z jedrskim orožjem bodo ZDA nadaljevale svoj aktivni program raziskovanj, pripravljanja in preizkušanja orožja v laboratoriju.»

V pooblaščenih krogih v Londonu se je zvedelo, da Velika Britanija nima namena obnoviti svojih jedrskih poizkusov, dokler bodo trajali koristni razgovori o ustavitvi teh poizkusov.

Po današnji napovedi ameriške vlade izjavljajo v Londonu, da se stališče Velike Britanije v tem vprašanju ni spremenilo.

MOSKVA, 29. — Poslaniki ZDA, Velike Britanije in Francije so izročili danes sovjetskemu zunanjemu ministru Gromiku odgovor svojih vlad, s katerim predlagajo, naj se konferenca na najvišji ravni začne 16. maja.

Pismo, ki ga je de Gaulle poslal Hruščevu, se glasi: «Gospod predsednik, zadovoljen sem, da ste sprejeli udeležbo na konferenci najvišjih štirih velesil v Parizu, ki so jo predsednik ZDA, britanski ministrski predsednik in jaz predlagali. Dobro razumem, kako težko je določiti datum, ki bi bil sprejemljiv za nas štirih.

Posvetoval sem se s predsednikom Eisenhowerjem in z gospodom Mac Millanom, kar se tiče drugih datumov, ki jih vi predlagate. Na žalost sva predsednik Eisenhower in jaz zadržana zaradi drugih obveznosti in ne bova prosta za sestanek, ki naj bi bil 21. aprila. Zdi se mi tudi, da je ministrski predsednik Mac Millan že prevzel obveznosti za čas od 3. do 14. maja.

S pridržkom, da bo za vas primerno, bi torej bila najboljša rešitev, če bi se konferenca štirih velesil začela 16. maja v Parizu. Upam, da vam to ne bo povzročilo težav in da se bomo lahko sporazumeli za sestanek v Parizu omenjenega dne».

Dopisnik londonskega konservativnega lista *Daily Mail* obtožuje Eisenhowerja in de Gaulla, da sta prvotni predvideni datum za konferenco, in sicer 27. april, vsilila proti mnenju Mac Millana. «Zaradi prvomajskih proslav v Moskvi, pravi dopisnik, je izbira 27. aprila pomenila, da bi konferenca trajala samo tri ali štiri dni. Če pa se upoštevajo razni sprejemi, ki so povezani s konferenco, bi to pomenilo, da bi bilo na razpolago največ dvanajst ur za razpravljanje o vprašanjih, ki že toliko let zaskrbljajo diplomate».

List pravi, da je Mac Millan dolocil čas od 3. do 11. maja za konferenco Commonwealtha, ker je mislil, da bo konferenca najvišjih prej. Toda ko se je prejšnji teden sestal v Parizu z ostalimi zahodnimi voditelji, je ugotovil, da je imel de Gaulle «fiksno idejo», da obišče ZDA okoli 19. aprila, in da je Eisenhower organiziral priprave, da po tem datumu sprejme v Beli hiši nepalskega kralja. Ker ni bilo več mogoče menjati datuma konference Commonwealtha, je moral Mac Millan sprejeti datum 27. aprila.

Dopisnik pravi dalje, da je vprašanje datuma samo ena stran nesoglasja, ker «res oster spor bo nastal, ko bo treba odločiti, kaj naj se govori na konferenci, in kdo naj se je udeleži». List ugotavlja, da je Sovjetska zveza včeraj sprejela predlog, naj se delo odbora desetorice za razorožitev začne 15. maja v Ženevi, in dodaja, da to kaže dobro voljo Moskve, da obravnava to temeljno vprašanje pred konferenco najvišjih, in se pripravlja, da ga načne na konferenci sami. «Na drugi strani, nadaljuje list, medtem ko se v neki vesti iz Moskve izjavlja, da bi se morala pogajanja o Berlinu na konferenci najvišjih nadaljevati, kjer so se končala na konferenci zunanjih ministrov v Ženevi, t.j. na podlagi zahodnih predlogov sporočenih v Ženevi, bi hotela de Gaulle in Adenauer začeti diskusijo o Berlinu, kakor da konference zunanjih ministrov v Ženevi ne bi nikoli bilo».

—«»—

«Morilci so še med nami»

BONN, 29. — Na traku enega izmed treh vencev, ki so jih položili predstavniki «Zveze bojevnikov odporniškega gibanja» pred spomenik žrtev nacizma, je napisano: «Morilci so še med nami». Pred dnevi je bil ta spomenik po nacistih oskrunjen. Predsednik omenjene zveze za Porenje in Westfalijo Wolfgang Mueller je izjavil, da namerava o tem dogodku govoriti s kanclerjem Adenauerjem na njegov 84. rojstni dan. Zahteval bo od njega, naj se nemška mladina v šolah bolje pouči o zločinih, ki jih je napravil nacistični režim.

Državno tožilstvo je izdalo ukaz za aretacijo Custodisa, bivšega predsednika koelnske sekcije «nemške stranke rajha». Osumljen je, da je bil naklonjen akciji dveh skrunilcev sinagoge v Koelnu.

—«»—

«Franciji je potrebna atomska bomba»

PARIZ, 29. — «Mogoče je Francija težak zaveznik za Ameriko, je pa zvest zaveznik.» Tako je dejal danes francoski zunanji minister v zbornici med debato o zunanji politiki, ko je odgovarjal na kritike vladne politike tako glede odnosov z NATO, kakor na možne učinke take politike na francosko-ameriške odnose.

Glede atomske bombe pa je dejal, da je francoska vojska sredstvo nacionalne politike in da je «potrebno, da ima Francija atomsko bombo».

—«»—

WASHINGTON, 29. — V kratkem bo pet družb držav NATO podpisalo sporazum za skupno izdelovanje protiletalskega izstrelka «Hawk» v okrilju NATO.

Ta izstrelek bo lahko prestregel v zraku letalo ali pa drugi leteči izstrelek. Letel bo s dvakratno hitrostjo zvoka in bo lahko dosegel višino 6500 metrov.

Eisenhowerjev obisk v Južni Afriki

WASHINGTON, 29. — V ameriških vladnih krogih izjavljajo, da se predvideva, da bo predsednik Eisenhower določil dan za svoje potovanje v Južno Ameriko, ko bodo končane priprave za konferenco najvišjih med Vzhodom in Zahodom. Najbolj verjetno je, da bo predsednik napravil potovanje «dobre volje» v Južno Ameriko, ki bo trajalo dva tedna, v mesecu aprilu; obiskal bo Brazilijo, Urugvaj, Argentino, Čile in morda tudi Venezuelo.

18. aprila pa bo prišel v ZDA general de Gaulle. Če pa se bo konferenca najvišjih začela sredi maja, je verjetno, da bo francoski predsednik odložil svoj obisk v ZDA. Pred konferenco najvišjih se bo Eisenhower morda sestal z Adenauerjem in Mac Millanom.

Ameriška revija «Time» je določila predsednika Eisenhowerja za «človeka leta» za leto 1959. «Po vrnitvi s svojega potovanja v Evropo, Azijo in Afriko, piše revija izstopa Eisenhower kot najbolj znan in najbolj priljubljen državljan sveta.»

—«»—

ANTIBES, 29. — Včeraj je v Cap d'Antibes umrl bivši predsednik francoske poslanske zbornice Fernand Bouisson.

Hruščev proti «kolhoznim centrom» in za «medkolhozne organizacije»

Ostra kritika proti ministru za kmetijstvo - O približanju podeželja mestu

MOSKVA, 29 — Sovjetski radio je oddajal davi celotno besedilo govora, ki ga je imel Hruščev 25. decembra na plenarni seji centralnega komiteja KP SZ. Hruščev je izjavil, da je potrebno najti novo obliko organizacije, ki naj omogoči razvoj kolhozov. V zvezi z reorganizacijo kolhozov je Hruščev izjavil, da po njegovem mnenju ni umestno spet govoriti o «kolhoznem centru», pač pa je bolje potruditi se, da se ustanovijo medkolhozne organizacije na ravni okrajev. Take organizacije, je izjavil, so potrebne, ker obstajajo številna vprašanja, katerih rešitev zahteva skupne napore kolhozov. Spričo važnosti, ki so jo dobili kolhozi, ne bo vedno potrebno izvršiti njih spojitev, je dodal Hruščev in je pripomnil, da bi prakticiranje spojitve lahko škodovalo organizaciji vsega kmetijskega gospodarstva. «Vendar, je pripomnil, je pametno, da se združijo napori številnih kolhozov za rešitev vprašanj, kakor so graditev električnih central, cest, šol itd.»

Hruščev je nato kritiziral ministra za kmetijstvo Mackeviča, kateremu je med drugim naprtil odgovornost zaradi slabe kakovosti traktorjev, ki jih izdeluje njegovo ministrstvo in ki se ne morejo prilagoditi raznim področjem države.

Očital je zatem Beljajevu, da je pustil nezkoriščene na tisoče kmetijskih strojev v Kazakistanu, tako med setvijo kakor med žetvijo.

Toda Hruščev ni samo kritiziral pomanjkljivosti in tiste, ki so zanje odgovorni, pač pa je tudi pohvalil nekatere rezultate. Tako je pohvalil področje Rjazan, ki je letos s svojo organizacijo pridelalo trikrat toliko mesa kakor leta 1958.

Kakor že včeraj omenjeno, je Hruščev govoril nato o letošnjem dobrem pridelku, o proizvodnji mleka in masla ter o pridelku bombaža. Poudaril pa je, da je pridelek žita nezadosten in manjši od povprečja zadnjih štirih let. Priznal je, da je treba to deloma pripisati vremenskim neprilikam, poudaril pa je, da so tudi nekatere vrzeli v organizaciji in da obstajajo «voditelji, ki ne razumejo nič o kmetijstvu». Posebno ostro je kritiziral Nikolaja Beljajeva, ki je prvi tajnik CK KP za Kazakistan, in ministra za kmetijstvo Vladimira Mackeviča. Pozval ju je, naj poskrbita, da se položaj izboljša.

Kar se tiče Beljajeva, je Hruščev izjavil, da je bilo v Kazakistanu mnogo nemarnosti pri uporabljanju kmetijskih strojev, tako da ni bilo mogoče pobrati pridelka na več ko treh milijonih akrov površine. Poleg tega ni bilo mogoče v začetku setve uporabiti okoli 18.000 traktorjev, ki niso bili pravočasno popravljeni. Če bi bila osrednja vlada pravočasno obveščena bi bilo mogoče poslati tudi 50.000 strojev iz Ukrajine.

Hruščev je tudi izjavil, da je treba izboljšanje kmetijskega pridelka doseči z boljšim izkoriščanjem že obdelane zemlje namesto s pridobivanjem nove obdelovalne zemlje. Poleg tega je treba menjati strukturo setve. Namesto sejati oves, ki malo rentira in «služi samo za krmljenje konj, ki so samo muzejske živali v kolhozih moskovskega področja», je treba sejati sladkorno peso. Pridobiti pa je treba tudi novo obdelovalno zemljo na nekaterih področjih kakor na primer na področju Amur in v vzhodni Sibiriji.

Hruščev je ostro kritiziral tudi pretirano birokracijo in neprimerni sistem porazdeljevanja na nekaterih področjih. V Kazakistanu, je izjavil, so nekateri sovhozi, kjer kar mrgoli preveliko število upravnega osebja.

Hruščev je v zvezi s to kritiko izjavil, da ne misli ustvarjati težav funkcionarjem, pač pa hoče samo osvetliti dejstva.

V svojem govoru je podal nekaj pojasnil, kako naj bi se kolikor mogoče približalo življenje na deželi mestnemu življenju. Med drugim je poudaril, da «se ne sme pospeševati to gibanje: zbližanje mora priti počasi in postopoma.»

V zvezi s tem, kar naj bi bilo sovjetsko kmetijstvo mesto v prihodnosti, je Hruščev izjavil, da «zgraditev vasi ne pomeni zidanje novih hiš namesto starih». «Potrebno je, je dodal, da se na mestu stare vasi, ki je bila zgrajena v funkciji individualne lastnine, porodi nova socialistična vas z udobnimi hišami, klubi, šolami, bolnišnicami, kletmi, bazeni itd. Zato je potrebno iti naprej postopoma. Začnimo z zidanjem dvonadstropnih hiš za dve družini. Zatem bomo zidali večje hiše. Napravimo tudi poizkus z zidanjem velikih poslopij na deželi, kakršna so v Moskvi in v katerih bodo kolhozniki lahko živeli kot Moskovčani, tako da bodo imeli v poslopju šole, otroške vrtce, trgovine itd.»

—«»—

Umrl je vojni zločinec Ante Pavelić

MADRID, 29. — Znani vojni zločinec, eden največjih morilcev med vojno, Ante Pavelić, ki sta ga Hitler in Mussolini postavila za tako imenovanega «poglavnika» tako imenovane «neodvisne države Hrvatske», je umrl danes v Španiji, star 70 let. Pred dnevi je iz Južne Amerike prispel v Španijo, kjer je živel v nekem samostanu. Leta 1957 je bil izgnan iz Argentine, ker je jugoslovanska vlada zahtevala njegovo izročitev kot vojnega zločinca. Takrat je bil izvršen nanj tudi atentat. Umrl je od srčne kapi.

Prvo vest je objavil madridski list «Ya» v obvestilih o umrlih dotičnega dneva. P veličevo ime je bilo objavlj no med ostalimi 13 umrlin

Po vesteh AFP je vojni zl činec umrl v madridski ne ški bolnišnici že včeraj zv čer. Zakopali pa so ga dan na madridskem pokopališč brez kakih posebnih obredo

—«»—

Novice iz FLR.

(Od našega dopisnika)

BEOGRAD, 29. — Zvez izvršni svet je imenoval o nes za predsednika nedav ustanovljenega odbora za spodarske odnose z inozem stvom Vladimira Popovi člana zveznega izvršnega sv ta. Med člani odbora so tu Koča Popović, Sergej Kr gher, Slavko Komar in Lju Babić. Istocasno je zvezni vršni svet imenoval Serge Kraigherja, dosedanjega t nika zveznega izvrsnega sve za industrijo, za predsedni odbora za zunanjo trgovi Dosedanji predsednik odbo za zunanjo trgovino Lju Babić, je dobil novo funkc v zveznem izvrsnem sve Za tajnika zveznega izvrš ga sveta za industrijo je imenovan Hasan Brkić.

* * *

Člani sindikalne organiza je Severne Rodezije, ki bili mesec dni gostje centr nega sveta Zveze sindikat Jugoslavije, so na današ tiskovni konferenci obši govorili o protikolonialni b bi afriških narodov in pou rili pozitivno stališče Ju slavije o tem vprasanju pomoč, ki jo Jugoslavija d afriškim narodom v njih borbi za neodvisnost.

Danes je odpotovala v berijo jugoslovanska dele cija pod vodstvom Serg Kraigherja, ki bo zasto predsednika republike Ju slavije in jugoslovansko v do na slovesnosti izvoli predsednika in podpredsed ka republike Liberije. Dele cija bo poleg Liberije kot sija dobre volje jugoslov ske vlade obiskala Sierra L ne, Gvinejo, Gano in gerijo.

Pod vodstvom ravnate *Radiotelevizije Beograd* Du na Popovića je odpotovala nes v Sudan delegacija Z ze novinarjev Jugoslavije. legacija bo kot gost sudan vlade obiskala razne kr Sudana.

B. B

—«»—

Kulturno sodelovanj med FLRJ in Bolgari

SOFIJA, 29. — V Sofiji bil danes podpisan proto o kulturnem sodelovanju n Jugoslavijo in Bolgarijo v hodnjem letu. Načrt predvi va izmenjavo delegacij, k turnih in znanstvenih ustan umetnikov, znanstvenih del cev, široko sodelovanje n zvezami književnikov, likov umetnikov, skladateljev glasbenih delavcev. Knjiže založbe obeh držav predvi vajo izmenjavo knjig in ol vo prevodov jugoslovans oziroma bolgarskih avtorj Predvideva se tudi široka menjava filmov.

Predsednica bolgarskega bora za prijateljstvo in kult ne stike z inozemstvom E terina Avramova je ob po su sporazuma poudarila, da pogajanja potekala v pr teljskem ozračju, popoln razumevanja, in je izrazila ljo po razširitvi kulturn sodelovanja med Jugosla in Bolgarijo. Jugoslovanski leposlanik v Sofiji Radoš vanović je poudaril potr razvijanja medsebojnega štovanja in zaupanja. «N generaciji imata veliko o vornost in dolžnost, da od vita vse, kar je v pretekl ustvarilo nezaupanje in ov lo medsebojne odnose,» je p dariil Jovanović.

—«»—

Smrt Hinka Druzovi

Hinko Druzovič, eden p in najodličnejših sloven glasbenih pedagogov, je p dnevi umrl v starosti 86 S svojo markantno osebno je vzgojil celo vrsto prizn prosvetnih delavcev tudi v močju vokalne in instru talne glasbe; med njegov učenci so bili n. pr. Sla Ostrc, Maks Unger, Ciril gelj i. dr. V Mariboru, je najdlje deloval, je bil v novitelj ter prvi dirigent lavskega glasbenega dru «Drava». Kot eden izmed boljših glasbenih metodiko tudi mnogo pisal in še d se uporabljajo njegove Pe rice, ki so zaradi svoje p gojenosti duševnim stopn otrok ter zaradi precizne todične obdelave doživele izdaj.

Doma je bil iz Sv. Jurij Pesnici. Po nekaj letih u ljevanja je odšel v Grade na Dunaj študirat glasbo se po odlično opravljenih tih izpopolnjeval še v dr velikih mestih. Tudi nje otroka Hinko in Erika sta bena pedagoga. Erika je n pila tudi kot glasbena um ca. Svet za kulturo in pro to LRS mu je dal visoko znanje «izredno zaslužnega rigenta, skladatelja in gla nega umetnika».

Podrobnosti o škandalu z vojnimi pokojninami

Državna blagajna je oškodovana za najmanj tri milijarde lir

Razprava o proračunu v sicilski skupščini še ni zaključena «Pravda» o Gronchijevem obisku

(Od našega dopisnika)

RIM, 29. — Ne samo zaradi pomanjkanja političnih dogodkov, temveč tudi zaradi obsežnosti najnovejšega škandala, je vedno bolj v središču zanimanja javnega mnenja najnovejša sleparija z vojnimi pokojninami. Danes se je oglasil minister Preti, ki je dejal, da sledica odobritve znamenitega zakona iz leta 1956».

«Ko sem bil podtajnik za vojne pokojnine, je izjavil Preti, sem ustavil izplačevanje pokojnin številnim predstavnikom Združenja pohabljencev in drugim veličinam, ker sem bil prepričan, da številne pokojnine niso v redu. Hkrati sem začel z revizijo in z odtegovanjem, pred tem pa sem prijavil sodnim oblastem nekatere zdravnike in uradnike, ki so delali v uradu za pokojnine, in številne državljane, ki so pokojnine nezasluženo prejemali. Proti meni se je tedaj dvignila huda gonja, obtoževali so me, da delam škandale, da sem nasprotnik pohabljencev in borcev. Trdili so, da visoki funkcionarji za vojne pokojnine ne odobravajo moje strogosti. Tako je prišlo do odobritve — z majhnim številom glasov — zakona Villa, iz katerega je izostal člen 98, tako da država ne more znižati ali preklicati napačno dodeljenih pokojnin, če pred tem ni sodno dokazano kaznivo dejanje. Razumljivo je, da se je v takem vzdušju ustanovilo sleparsko društvo, ki je danes prijavljeno oblastem. Nepoštenjaki so namreč vedeli, da, če ne bo odkrito kazensko dejanje, pokojnin ne bodo izgubili.» Tako je torej bivši minister Preti zvrnil vso odgovornost na zakon, kar pa nikakor ne more držati, ker gre predvsem za poštenje uradnikov in nekaterih upokojencev. Sleparji pa ostanejo sleparji, tudi če je zakon najboljši.

Po najnovejših vesteh, je bila državna blagajna oškodovana s temi sleparijami najmanj za tri milijarde lir. Govori se, da je vsak prisleparjeni upokojenec plačal za «ureditev» pokojnine okrog 4 milijone lir. Med aretiranimi so tudi trije polkovniki. Imena prijavljenih še niso uradno objavljena. Znano pa je kljub temu, da je bil načelnik «notranje tolpe» — kot jo imenuje poročilo orožnikov, ki so vodili preiskavo — neki De Micheli, načelnik «zunanje tolpe» pa Angioi. Glede števila prisleparjenih pokojnin se govori, da jih je bilo najmanj 1200.

Tudi škandal s ponarejenim oljem se še ni končal. Danes je Združenje za industrijo olja objavilo pismo, poslano predsedniku Zveze novinarjev, v katerem se predlaga ustanovitev posebne «tehnične žirije», ki naj bi jo sestavljala dva strokovnjaka s strani novinarjev in dva s strani industrijcev. Žirija naj bi proučila: 1. bistvo in vzroke ponarejanja olja, 2. ravnanje industrijcev v katerem koli kraju, ki ga označijo novinarji in 3. komisija naj bi proučila kritike in vesti v tisku v vseh krajih, ki jih predlagajo industrijci. V pismu je rečeno, da hočejo industrijci na ta način «pomagati tisku, da bi moglo nuditi javnosti samo resnične podatke».

Med političnimi dogodki je pa brez dvoma najvažnejše zasedanje sicilijanske deželne skupščine, ki je danes nadaljevala s politično razpravo o programskih izjavah deželnega predsednika Milazza, ki je združena z razpravo o deželnem proračunu. Govoril je demokristjan Carollo, ki je dejal, da je med prejšnjo in sedanjo vlado razlika v tem, da sedanjo vlado podpirajo fašisti, zato da bi preprečili ustanovitev deželne vlade predstavnikov KD, USCS, PSDI in PSI. Nato je dejal, da je pred krizo deželne vlade KD za sodelovanje s PSI postavljala za pogoj pristop PSI k Socialistični internacionali, izstop iz CGIL in protikomunistično izjavo. Za rešitev sicilske krize pa se je KD teh pogojev odrekla. Nato so se sestali pri predsedniku skupščine Stagnu načelniki parlamentarnih skupin in sklenili da bo glasovanje o proračunu jutri. Po sestanku se je razprava nadaljevala. Ponovno je govoril neki demokristjan, sledil mu je komunistični deželni poslanec Macaluso. Poudaril je, da je KD odgovorna za neuspeh poizkusa dosega slehernega sporazuma, na podlagi katerega bi se prejšnja večina lahko razširila. Predlagal je, naj bi se v bližnji prihodnosti med posebno razpravo politični položaj razčistil znotraj deželne skupščine. Jutri bo govorilo še 12 govornikov.

V Rimu je o položaju na Siciliji razpravljalo na svoji seji tudi vodstvo PSI na podlagi poročila poslancev Corone in Gatta. V poročilu o sestanku se poudarja, da je vodstvo potrdilo pravilnost stališča, ki ga je stranka zavzela med krizo in da napredna gospodarska in socialna politika zahteva, da se glasovi gospodarske in politične desnice zavrnejo, zlasti pa glasovi MSI.

Iz Moskve poročajo, da je «Pravda» objavila članek o Gronchijevem obisku v ZSSR, v katerem trdi, da se je začel tudi v Italiji topiti led hladne vojne, ter da se italijanski tisk strinja glede važnega prispevka, ki ga bo predstavljal Gronchijev obisk k likvidaciji hladne vojne. Nato poudarja «Pravda» anketo v tedniku «Vie Nuove» o pomiritvi. Po drugi strani pa piše, da so v Italiji sile, ki jim ne ugaja mednarodna pomiritev in ki se niso odrekle poskusom, da bi ta proces ovirale, pri čemer pa imajo težave. Toda tudi največji zagovorniki hladne vojne se ne upajo odkrito zoperstavljati pomiritvi.

Kot smo že poročali bo jutri seja vlade, in sicer šele popoldne, namesto dopoldne kot je bilo določeno.

A. P.

—«»—

Spremembe v angleški vladi?

LONDON, 29. — Po nepotrjenih vesteh bo Mac Millan verjetno napovedal majhne spremembe v vladi še pred odhodom v Afriko v začetku prihodnjega tedna. Spremembe so baje potrebne, ker je lord Hailsham, ki ima nalogo koordinirati znanstveno dejavnost, pri slabem zdravju. Baje bo zamenjan tudi minister za kmetijstvo John Hare, ki ga je večje število konservativnih poslancev kritiziralo.

—«»—

Adenauer obišče ZDA?

BONN, 29. — Kancler Adenauer je sprejel danes ameriškega poslanika, ki mu je poročal o zadnjem razvoju priprav za konferenco najvišjih med Vzhodom in Zahodom. Zatrjuje se, da sta govorila tudi o morebitnem Adenauerjevem potovanju v Washington pred omenjeno konferenco.

Poleg tega je Adenauer v svojem uradu pregledal program, ki so ga pripravili njegovi sodelavci za 5. januarja, ko bo kancler praznoval svoj 84. rojstni dan.

—«»—

O cestnih nesrečah v Franciji

PARIZ, 29. — Zaradi izredno velikega števila smrtnih nesreč med božičnimi prazniki na cestah v Franciji se je minister za promet in turizem Robert Buron odločil, da bo 18. januarja objavil ukaz o omejitvi hitrosti na 90 kilometrov na uro od vsakega petka zvečer do ponedeljka zjutraj na vseh francoskih cestah. Minister je izjavil, da je nameraval ta ukaz objaviti šele za veliko noč, toda zaradi velikega števila nesreč za božič se je odločil, da ga objavi prej.

Francoski tisk pa soglasno poudarja, da ta ukrep ministra ne zadeva nobenega dejanskega vzroka nesreč. «Le Parisien Libéré» piše, da bi uvedba «beležnice avtomobilista» mnogo bolj pripomogla k zmanjšanju cestnih nesreč na 630.000 kilometrih francoske cestne mreže. List poudarja, da je bila omenjena «beležnica», v katero bi vpisali vse pomanjkljivosti, ki jih lahko zakrivi avtomobilist, objubljena že zdavnaj, toda brez velikega prepričanja.

Ugotavlja se na drugi strani, da je bil glavni vzrok za večino nesreč, ki so se dogodile v božiču, alkohol. Vozač zgubi najosnovnejši čut previdnosti, če obilno je in pije. Član pariške fakultete prof. Monod, ki že več let proučuje to vprašanje, je mnenja, da je vsaj 40 odstotkov cestnih nesreč treba pripisati prevelikemu uživanju alkohola, in je že večkrat poudaril pomanjkljivost sedanje zakonodaje. V tem je tudi glavni argument proti Buranovemu načrtu.

Tisk se sprašuje, ali ne bi bilo bolje strože zasledovati vozače, ki vozijo v pijanosti, kakor pa omejevati hitrost.

Irak želi rešiti s pogajanji svoj obmejni spor z Iranom

Obtožbe proti iraški petrolejski družbi na procesu v Bagdadu
30. januarja v Kairu konferenca Arabske lige o Palestini

BAGDAD, 29. — Iraški zunanji minister Hašem Javad je obsodil zbiranje iranskih čet na meji z Irakom ob reki Sat El Arab. Poudaril je, da to lahko samo poveča napetost na Srednjem vzhodu.

Minister je omenil izjave generala Kasema in je dodal: «Irak spoštuje mednarodne pogodbe in sporazume. Rajši bi rešil svoje spore s pogajanji in v primeru neuspeha s pomočjo Združenih narodov.

Čeprav bo spoštoval zgodovinske vezi, ki ga vežejo z Iranom, je dodal minister, bo Irak branil svoje interese z vsemi obstoječimi zakonitimi sredstvi.»

Teheranski večerni list trdi, da so se iraške čete umaknile z meje v notranjost in se utaborile v nekem nasadu palm, kjer so začele kopati jarke. List dodaja, da so iraška letala izvršila izvidniške polete ob meji.

Državni pravdnik na procesu v zvezi z atentatom na generala Kasema je danes izjavil, da je mednarodna družba «Irak Petroleum Company» «imela važno vlogo» pri incidentih, ki so se dogodili lanskega julija v Kirkuku, kjer je bilo 32 mrtvih.

Državni pravdnik polk. Amin je izrekel to obtožbo, ko je izpraševal zdravnika, nameščenega pri omenjeni družbi. Zdravnik Fuad Saker Mustafa, ki je med 78 obtoženci, je izjavil, da nima nič opraviti z zaroto proti Kasemu, dodal pa je, da se strinja s politiko razpuščene arabske socialistične stranke «Baath», ki jo obtožujejo, da je zapletena v zaroto. Na današnji razpravi je predsednik sodišča napadel iranskega šaha in ga označil za «krvnika Iranceva».

Kairski radio je javil, da je tajnik Arabske lige Hasuna povabil vse člane lige, naj se udeležijo konference zunanjih ministrov, ki bo 30. januarja v Kairu, da na njej «proučijo palestinsko vprašanje z vseh vidikov».

Sklicanje te konference je bilo sklenjeno na konferenci lige, ki je bila septembra v Casablanci.

—«»—

Poplave v Sloveniji in na Hrvaškem

ZAGREB, 29. — Zaradi deževnega vremena, ki vlada zadnje dni v Sloveniji in na Hrvaškem, sta Sava in Kolpa tako narastli, da je nevarno, da bosta prebili obrambne nasipe pri Sisku. Predvideva se, da bo kritično naraščanje nastopilo danes ponoči oziroma najkasneje jutri na področju Siska in Jasenovca.

Sava je pri Zagrebu popolnoma poplavila področje med nasipom na južni in severni strani. Kolpa in njeni pritoki so včeraj poplavili okrog 20 tisoč ha v okraju Karlovac.

Zaradi planinskih hudournikov in potokov sta narastli tudi reki Gacka v Liki in Krapina v Hrvaškem Zagorju.

Zaradi velikega deževja so se na področju Zagreba pojavile tudi podtalne vode. Zato so že izselili nekatere hiše na področju Kajzerice in v Podbrežju. Zaradi zemeljskih plazov so v Zagrebu organizirali posebno resevalno službo, ki je odpotovala na ogrožena področja.

—o—

V Idriji je plaz zasul Idrijco

IDRIJA, 29. — Včeraj je okrog 50.000 kubičnih metrov zemlje padlo v reko Idrijco v Idriji. Minerji rudnika živega srebra so z minami omogočili ponoven tek reke in preprečili katastrofo. Zemeljski plaz je onemogočil delo mestne hidrocentrale in prekinil daljnovod Hubelj-Idrija.

—«»—

Požar v knjižnici

LUNEBURG, 29. — *Požar, ki je bil najbrž podtaknjen, je danes uničil mnoga dela neprecenljive vrednosti v občinski knjižnici, v kateri je bilo okrog 25.000 rokopisov ter knjig iz srednjega veka. Kolikor knjig ni bilo uničenih, so pa bile poškodovane s curki vode iz brizgalnic gasilcev.*

—«»—

PARIZ, 29. — V nedeljo opolnoči se je v Franciji začela stavka osebja radia in televizije. Sinoči se je stavki pridružilo tehnično in umetniško osebje. Nameščenci zahtevajo zvišanje plač in mezd in izboljšanje delovnih pogojev. Stavka se obnavlja vsakih 24 ur za nedoločen čas.

Hude poplave v Franciji Snežne nevihte v ZDA

Mnogo plazov v Aosti, toda doslej ni bilo žrtev, medtem ko je v Avstriji plaz zasul več smučarjev. Že pred 15 dnevi pa sta dva plazova v Pakistanu usmrtila 50 oseb

AOSTA, 29. — Vedno novi snežni plazovi se trgajo v pokrajini Aosta, ki povzročajo večjo ali manjšo materialno škodo ter na mnogih mestih prekinjajo promet. Posebno velik plaz se je to noč ponovno vsul na cesto, ki vodi v Courmayeur. Cesta je zasuta v dolžini 500 m. Plaz je premaknil 20.000 kub. m snega, pomešanega z zemljo in drevesi. Ponekod je plaz debel do 20 m. Težko da bo cesta očiščena do jutri zvečer. Na tem področju se že 30 let ne spominjajo podobnega plazu. Drugi plaz se je pa utrgal nad mestom, kjer stoje barake ob vhodu pred novim tunelom skozi Mont Blanc, ki ga šele vrtajo. Podrlo je dve baraki, vendar delavcev tedaj ni bilo tam in škoda ni tako velika, kot se je mislilo v začetku. Delo v tunelu se je nemoteno nadaljevalo.

Živahno smučarsko udejstvovanje na smučiščih okrog Courmayeura ni bilo nič prekinjeno. Tudi otroka predsednika Gronchija sta se danes smučala na Checrouitu, medtem ko je gospa Gronchi ostala v hotelu.

GRAZ, 29. — Policija je javila, da je plaz zasul nekaj smučarjev na področju Hinteren Mörsbachalma. Podrobnosti še niso znane.

PARIZ, 29. — Slabo vreme traja naprej skoraj po vsej Franciji. Najbolj občutne so zlasti poplave v južno-zahodnih pokrajinah. Od Agena do Bordeauxa, v dolžini 130 km in širini od 3 d 7 km, je dolina reke Garonne eno samo jezero, ki ga bičajo sunki vetra z dežjem. Povzročena škoda je ogromna. Tudi druge reke so prestopile bregove. Ponekod okrog Bordeauxa so cela področja pod vodo, v Langonu pa sega voda v kakih 50 hišah meter visoko. Ljudje so se morali umakniti v nadstropja, oskrbujejo jih pa s čolni.

NEW YORK, 29. — Na raznih področjih v sredi ZDA so hudi snežni metezi. V severnem delu Kansasa je na stotine avtomobilistov, ki so se vračali z božičnih obiskov pri sorodnikih in prijateljih, blokiranih na zasneženih cestah. Zraven piha veter, ki dosega hitrost 100 km. Na Gornjem jezeru divja nevihta, kakršne ne pomnijo že 50 let. Do 6 m visoki valovi pljuskajo na ceste in v poslopja na severnem bregu jezera, zlasti v Duluthu (Minnesota). Valovi se vrgli na obrežje trupli dveh mož. Na področju New Yorka ne sneži, toda dež in gosta megla sta prekinila letalski promet na dveh letališčih metropole.

NOUMEA (Nova Kaledonija), 29. — Silen ciklon je preteklo noč skoraj popolnoma porušil mestece Port-Vila, 560 km od Noumeje. Doslej ni vesti o žrtvah. Žene in otroke bodo evakuirali iz mesta.

KARAČI, 29. — Po vesteh, ki so šele sedaj prispele v Rawalpindi, sta dva plazova umorila 50 oseb od karavane, ki je štela 52 ljudi. Nesreča se je zgodila na prelazu Lowari na cesti, ki vodi v Pešavar. Najprej je prvi plaz zasul vso karavano razen osem oseb. Ko so ti napravili le nekaj sto metrov poti, je drugi plaz zasul se pet oseb. Od preostalih treh

Vreme včeraj: Najvišja temperatura 9, najnižja 5.4, zračni tlak 1015 se dviga, veter 3 km severozahodnik, vlaga 81 odst., nebo 2 desetini pooblačeno, morje mirno, temperatura morja 10.5 stopinje

Tržaški dnevnik

Danes, SREDA, 30. decembra Evgen
Sonce vzide ob 7.46 in zatone ob 16.28. Dolžina dneva 8.42. Luna vzide ob 7.53 in zatone ob 17.44.
Jutri, ČETRTEK, 31. decembra Silvester

Seja tržaškega občinskega sveta

Svetovalci so sinoči sprejeli 35 nujnih upravnih sklepov

Občina je prodala na Kontovelu in v Križu nad 58.000 kv. metrov jusarskih zemljišč za zidanje stanovanj beguncev Nove razlastitve zemlje na področju industrijskega pristanišča

Za razliko s predvčerajšnjo jo tržaškega občinskega sve, ko so bili vsi prostori svevalcev zasedeni in je bilo e polno občinstva, je bila na ločnji seji, posvečeni izjučno rednim upravnim zavam, sejna dvorana skoraj azna in je število svetoval- v bilo komaj zakonito za obritev raznih sklepov. jub temu pa je svet naglo loval in je v dveh urah in l odobril kar 35 nujnih sklev, kar bi bilo druge krati avi rekord. Te sklepe so mreč morali spraviti pod eho še pred koncem leta. Najprej so odobrili sklep o latku 2.5 milijona lir za netera dela v pokritem bazen, zatem sklep o nakupu enenovega vozila za prevažae smeti za 8.141.000 lir. Sleja je odobritev sklepa o zvinju števila voditeljic otroih vrtcev od 14 na 15 in vrtric od 54 na 57, in sicer za vi vrtec v Rocolu. Zatem se dva sklepa tikala Aceta in sicer sklep o izdatku 3 za nakup merilca tokline in o oddaji reklae na tramvajskih vozovih v sebni zakup. Občinski svet odobril nato naslednje skle: izdatek 5 milijonov lir kot ispevek za vzdrževanje šole letne obrti; zvišanje izdatza pomoč sodnim stanovanjim izgnancem za leto 1959 52 na 72 milijonov, to je ločitev novih 20 milijonov; odajo jusarskih zemljišč za ednjo stanovanj beguncev v rižu in na Kontovelu za upno 14.644.250 lir, in sicer 773 kv. m na Kontovelu in 804 kv. m v Križu, vse po lir za kv. m. Pri tem je bornik Geppi dejal, da bo- porabili to vsoto za razna la v obeh krajih samih.

Sledila je odobritev sklepov popravilu strehe ubožnega ma za 2 milijona, o nakupu mljišča za 4 milijone v Carli, o popravljalnih delih v venski šoli v Rojanu za 1 lijon 650.000 lir, o popravilu e v Ul. Corsi za 2.150.000 lir, izdatku 3.275.000 lir za nastitev napisnih tabel v novih ulicah, o izdatku 10 milijonov za popravila raznih cest in pločnikov. Nato so se štirje sklepi tikali Acegata, to je nakupa fotografskega aparata za reproduciranje dokumentov, nakupa električnega pisalnega stroja «Vari typer» za 1 milijon 460.000 lir, nakupa čakalnega kioska za 840.000 lir in popravila druge čakalnice za 585.047 lir. Nato je prišel na vrsto sklep o prispevku 15 milijonov 550.205 lir protituberkuloznemu dispanzerju.

Dva važna sklepa sta se nanašala na najetje posojila 50 milijonov lir pri ustanovi industrijskega pristanišča z obrestno mero 3 odst. za kritje izdatkov pri razširitvi raznih napeljav v naselju San Sergio ter izdatka 36.850.000 lir za razlastitev zemljišč v te namene. Odbornik Geppi je pojasnil, da se občina pogaja z lastniki, da bi sklenili z njimi redno kupo-prodajno pogodbo, pri čemer bodo plačali zemljišče od 850 do 3.000 lir kv. m.

Občinski svet je nadalje sklenil, da bo kupil za 5.5 milijona lir novih posod za smeti, da bo Acegat kupil cevi «Dalmine» za 10 milijonov, da bodo razširili razne napeljave v naselje INA-Casa na Kjadinu z izdatkom 96.190.000 lir s posojilom Tržaške hranilnice, da bodo prispevali 13 milijonov šolskemu patronatu, da bodo prispevali 20 milijonov v pokojninsko blagajno bivših občinskih učiteljev, da bodo izdali 7 milijonov lir za popravilo kanalizacije itd. Sledilo je končno še nekaj sklepov o šolah, in sicer o izdatku 2 milijona 100.000 lir za dela v šoli pri Sv. Soboti, 11.000.000 lir za šolo «A. Grego» in 3 milijone 980.000 lir za nakup opreme za pomorsko šolo.

—«»—

Solidarnostna brzojavka Delavske zbornice CGIL

Tajništvo tržaške Nove delavske zbornice-CGIL je poslalo v imenu tržaških delavcev solidarnostni telegram delavcem in delavski zbornici v Cavarzeru, kjer se delavci sladkorne tovarne odločno bore za pravico do dela in ohranitev podjetja.

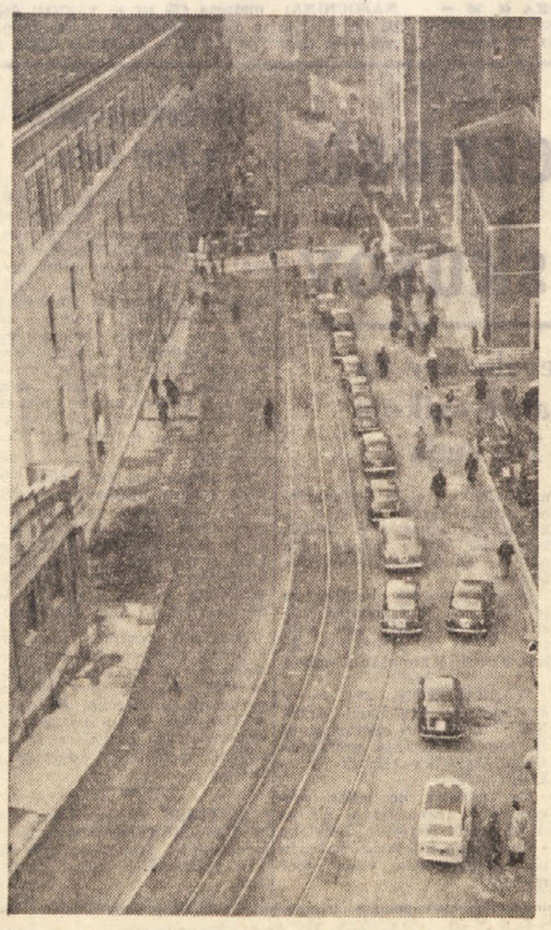

Kolona avtomobilov ob izročitvi prometu obnovljene Ul. Giulia

Vedno več tropskega lesa skozi tržaško pristanišče

V prostem pristanišču bo začela obratovati velika žaga za predelavo eksotičnega lesa

Po podatkih trgovinske zbornice se je promet z eksotičnim tropskim lesom tržaškega pristanišča letos ugodno razvijal. Tako predvidevajo, da bo ta promet dosegel okoli 40.000 ton lesa, medtem ko je znašal lani le okoli 30.000 ton. Do porasta tega prometa je prišlo iz raznih razlogov in med drugim zlasti zato, ker so številni tržaški trgovci morali najti nove delovne možnosti, saj se po drugi plati občutno znižuje tradicionalni promet z mehkim rezanim lesom iz tržaškega zaledja proti prekomorskim državam. Poleg tega moderna industrija pohištva v vedno večji meri uporablja za razne izdelke trši in odpornejši tropski les.

Na ta promet so vplivale tudi relativno zadovoljive pomorske zveze, saj je tržaško pristanišče povezano z dvema rednima progama z Belgijskim Kongom. Tako vozijo na Lloydovi progi nove motorne ladje «Rosandra», «Piave» in «Aquileia». Poleg tega pa vzdržujejo redno zvezo ladje Bombayske pomorske družbe Scindia Navigation. Daljni vzhod, od koder vozijo les s Filipinov, Borneja in iz Singapura, pa povezujeta dve progi, in sicer Lloydova in Jugoslovanska linijska plovidba.

Na tej osnovi bo verjetno že 4. februarja pričel poslovati v novem pristanišču specializirani žagarski obrat CILLE, v katerega bodo vozili po morju surov les in od koder bodo izvažali polizdelke v zaledne države. Ta obrat bo deloval izven carinskega področja in ga nameravajo razširiti z gradnjo obsežnejše tovarne v novem prostem pristanišču v Žavljah.

—«»—

Odhod «Toscane» v Avstralijo

Z Lloydovim parnikom «Toscana» je včeraj ob 13. uri s pomorske postaje odplulo 828 oseb v Avstralijo. Med njimi je bilo 766 izseljencev, od katerih 425 italijanskih državljanov. Na tem potovanju so na ladji zabeležili svojevrsten rekord, saj se je na ladjo vkrcalo tudi 129 otrok, med katerimi 17, ki so stari manj kot eno leto, 56 od enega do petih let ter 56 od petega do desetega leta starosti.

«Toscana» bo v Suezu 4. januarja, v Freemantleu 30. januarja, 6. februarja bo v Melbournu in končno 9. bo priplula v Sydney.

—«»—

Novi predsednik v Delavskih zadrugah

Danes bo v Delavskih zadrugah prevzel vodstvo novi imenovani predsednik prof. Dulci, ki bo zamenjal dosedanjega prav tako imenovanega predsednika dr. Petrinija. Prihodnji ponedeljek 4. januarja bo prvo zasedanje novega upravnega sveta Delavskih zadrug, v katerem bo tudi šest izvoljenih svetnikov poleg petih imenovanih.

—«»—

Poskus samomora mladega dekleta

V trenutku obupa je 18-letna Lucia Zarotto od Gornjega Sv. Ivana včeraj v stanovanju zaužila 12 tablet «Cibalgine», s čimer je menila, da ji bo zadostovalo za samomor. Bilo pa je premalo, ker ji je postalo samo slabo. Morala je v bolnišnico, kjer so jo zadržali s prognozo okrevanja v 10 dneh.

—«»—

○ Neroden padec na vogalu Ul. Rossetti z Ul. Stuparich je spravil 69-letnega upokojenca Giovannija Sossona iz Ul. Gatteri v bolnišnico, kjer so ga morali sprejeti zaradi podplutb po glavi in drugih poškodb s prognozo okrevanja v 20 ali 30 dneh na nevrološkem oddelku.

Včeraj dopoldne so svečano odprli prometu Ulico Giulia

Za popravila so porabili 150 milijonov lir. Priložnostna govora župana dr. Franzila in vladnega komisarja dr. Palamare

Včeraj ob 11. uri so svečano odprli promet v Ulici Giulia, ki so jo končali popravljati. Ceremonije so se med drugim udeležili dr. Palamara, župan dr. Franzil, podprefekt dr. Pasino, kvestor dr. Buttiglione, občinski odborniki in svetovalci in drugi predstavniki oblasti. Dr. Palamara je prerezal tribarvni trak, nakar je spregovoril župan dr. Franzil. Poudaril je, da je podjetje končalo dela pet mesecev pred določenim rokom in se zahvalil dr. Palamari za državno pomoč. Ulico in kanalizacijo so namreč popravili z vsoto 150 milijonov iz sklada 2 milijard lir, ki ga je dala vlada na razpolago občini ob prevzemu uprave nad tržaškim področjem. Dr. Franzil je nato dejal, da marsikdo pravi, da občinska uprava ne zahteva dovolj državnega prispevka, toda pomisliti je treba, da gre za denar davkoplačevalcev iz vse države, kjer ima prebivalstvo tudi mnogo potreb. Državni prispevek pa ne znaša samo okrog 1.300 milijonov za kritje občinskega primanjkljaja, marveč je treba k temu prišteti še okrog 600 do 700 milijonov lir iz finančnega načrta javnih del ter od 100 do 150 milijonov izdanih za dela v okviru Selad. Tako znaša državni prispevek nad 2 milijardi na leto. Prav v ponedeljek je nekdo dejal na seji občinskega sveta, da je dr. Palamara skop, toda — je nadaljeval dr. Franzil — je skopost javnega funkcionarja pri izdajanju javnega denarja pravzaprav le vrlina. Kljub temu pa se bo seveda občinska uprava vedno obračala na pomoč države, dokler bo tu toliko brezposelnih in takšno pomanjkanje stanovanj. Upoštevati je namreč treba, da je Trst v posebnem položaju.

Zatem je na kratko spregovoril še dr. Palamara in rekel, da daje država več kot je naštel župan Franzil. Tako potroši za Selad 350 milijonov. Pri državni pomoči je treba skrbeti tudi za to, da se uporabi za produktivne namene, to je, treba je pomagati Javnim skladiščem, zgraditi krožno železnico, pomol VII. itd., kar pomaga pri pobijanju brezposelnosti. Dr. Palamara je poudaril tudi poldrugo milijardo lir za gradnjo hiš z državnim denarjem na leto. Končno je dejal, da se je število brezposelnih v zadnjih letih precej znižalo ter da bo država storila vse, kar je v njeni moči, da se izboljša tržaški gospodarski položaj v Trstu.

Po kratki ceremoniji je vodstvo gradbenega podjetja povabilo oblasti v restavracijo «Dreher», da se je «likof» tudi malce zalil.

—«»—

Posredovanje dr. Dekleve

Dela na Lonjerski cesti se preveč zavlačujejo

Lonjerci še vedno čakajo, da bi občina popravila Lonjersko cesto in da bi tako avtobus lahko spet vozil iz Trsta v Lonjer, saj morajo že tri mesece na avtobus na Katinaro. Dela za popravila in razširitev ceste se namreč predolgo zavlačujejo.

Občinski svetovalec dr. Jože Dekleva je na prošnjo Lonjercev ponovno posredoval pri tržaški občini na uradu za javna dela, da bi se dela na Lonjerski cesti — pod mostom čimprej dokončala.

Na občini so dr. Deklevi zagotovili, da imajo razumevanje za to zadevo, da pa jim vreme nagaja in ovira zaključek dela. Izjavili so tudi, da bodo dela zaključena verjetno že v prvi polovici januarja, če se bo vreme izboljšalo.

Lonjerci bodo z veseljem sprejeli to vest v upanju, da bo občinska uprava držala besedo in da vreme ne bo več oviralo dela.

—«»—

Uradno poročilo o reviji «La Tributaria»

V zadnjih dneh je uprava neke revije razposlala številnim podjetjem v našem mestu položnice z upanjem, da si pridobe stalne naročnike.

Ime revije je tako, da bi lahko nastali dvomi glede položnic, dvomi predvsem, ker je na poštni pozivnici navedeno samo «La Tributaria».

Da bi odpravila vsakršen dvom opozarjata uprava finančnih straž in davčna policija, da nimata nič skupnega z že omenjeno revijo.

To poročilo nam je poslalo poveljstvo finančne straže predvsem, ker bi ime revije zavedlo v zmoto številne trgovce, ki bi lahko menili, da gre za uradno glasilo zbora finančnih straž. To še posebno, ker je uredništvo revije v Ul. Sicilia v Rimu, kjer je tudi glavno poveljstvo finančnih straž. Kot so ugotovili preiskovalni organi, je doslej prišlo v Trst čez 200 vabil za abonma, ki stane 15.700 lir. Če bi imel kdo še kake dvome, se lahko obrne za pojasnila na poveljstvo finančne straže, ki je na pomolu F. Bandiera.

—«»—

Nepojasnjeni vzroki prometne nesreče

Kaj se je ponoči med ponedeljkom in torkom pripetilo 20-letnemu Domenicu Germanu iz Ul. della Valle? Fanta je 24-letni Giorgio Bacchetti iz Žavelj našel nezavestnega na tleh poleg svojega skuterja. S Trga stare mitnice, kjer je ležal Germano, je Bacchetti šel do bližnjega postajališča taksijev, kjer je enega naprosil, da bi ranjenca peljal v bolnišnico. Germana so zdravniki nemudoma sprejeli. Pridržali pa so si prognozo.

—«»—

Neroden padec 91-letne ženske

V nedeljo je 91-letna Ana Širca vd. Uršič stopila z veže stanovanja v Ul. Università 3 in se spotaknila ob rob pločnika ter padla. Kljub bolečinam se je zavlekla do doma, kjer se je vlegla v posteljo in upala, da ji bodo bolečine izginile. Toda včeraj je spoznala, da brez zdravniške nege ne bo šlo. V bolnišnici so jo zaradi verjetnega zloma stegnenice desne noge sprejeli na ortopedskem oddelku. Če ne bo komplikacij, bo Širčeva okrevala v 30 ali 60 dneh.

Urnik trgovin za praznike

31. DECEMBRA vse trgovine lahko podaljšajo svoj urnik do 21. ure.

1. JANUARJA bodo zaprte vse trgovine, razen cvetličarn, ki bodo odprte od 8. do 13., ter slaščičarn, ki bodo odprte od 8. do 21.30.

6. JANUARJA bodo zaprte vse trgovine, razen pekarn in mlekarn, ki bodo odprte od 7. do 12.; cvetličarn, ki bodo odprte od 8. do 13., mesnic, ki bodo odprte od 6. do 11., in slaščičarn, ki bodo odprte od 8. do 21.30.

Občinski seznam družinskega davka

Davkoplačevalci z najmanj 2.500.000 obdavčljive vsote

lli Ernesto, trgovec, 8 milijonov 500.000; Irneri Uro, zavalni agent, 6.000.000; Ieh Ermanno, trgovec, 5 milijonov 500.000; Irneri Giorgio, vetnik, 2.800.000; Iviani Ezio, ar, 2.500.000.

anoušek Ladislao, industri, 4.600.000; Jantset Anastaslaščičar, 4.000.000; Jegher redo, trgovec, 4.000.000; initti Raoul, zavarovalni at, 3.000.000; Jaut Giorgio, vetnik, 3.000.000; Jegher rgio, funkcionar, 2.700.000. Coch Emma, posestnica, 3 ijone 400.000; Kert Santina, estnica, 2.900.000; Knezevich o, odvetnik, 2.840.000; Llein cio, uradnik, 2.732.000.

anari Aldo, podjetnik, 7 ijonov 500.000; Laccisaglia tonietta vd. Lanari, podjeta, 6 milijonov 500.000; Lozi Milan, gradbenik, 5 milijonov 500.000; Lang Carlo Alto, zdravnik, 5.300.000; Luni Felice, podjetnik, 5 milijonov 200.000; Lager Ermanno, 0.000; Longo Vittorio, 4 milone 399.000; Lampl Marcello, ični funkcionar, 4.044.700; nieri Francesco, podjetnik, 0.000; Luciani Arturo, intrijec, 4.000.000; Lovisato ciano, zdravnik, 3.676.000; des Antonio, trgovec, 3 milone 675.700; Loverre France, finančni funkcionar, 3 milone 535.000; Luzzatto Fegitz, kurator, 3.503.500; Lugnani no, podjetnik, 3.500.000; Linje Francesco, 3.202.500; chner Eleonora, posestnica, 0.000; Lovenati Mario, avnik, 3.137.300; Levi Mat, trgovec, 3.010.000; Luzzat-Luigia, posestnica, 2.800.000; renzetti Giuseppe, inženir, 2 lijona 760.000; Lichtenstein nesto, 2.750.000; Lotti Gino, 0.000.

Modiano Giacomo, industri, 8.500.000; Mezzari Antonio, avnik, 6.400.000; Martinoli rlo, pomorski agent, 6 milonov; Melzi Ella vd. Segrè, lustrijka, 6.000.000; Musatti ilia, posestnica, 5.000.000; otto Ferruccio, 4.800.000; Marco Demetior, administrator, 4.400.000; Mari Riccardo, podjetnik, 4.300.000; Martinico Ezio, zdravnik, 4.233.700; de Mottoni Alessandro, funkcionar, 4.200.000; Monachesi Mario, bančni ravnatelj, 4 milijone 200.000; Moncini Gino, trgovec, 4.100.000; Mancini Giulio Cesare, trgovec, 4.000.000; Melzi Carlo Emanuele, posestnik, 4.000.000; Morpurgo Mario, trgovec, 4.000.000; Marsi Federico, trgovec, 3.600.000; Muzio Antonio, 3.500.000; Maniori Raimondo, podjetnik, 3.300.000; Moser Umberto, posestnik, 3 milijone 300.000; Mussinano Mario, bančni funkcionar, 3 milijone 249.700; Manni Giorgio, zdravnik, 3.175.000; Manente Mario, gradbenik, 3.000.000; Mitis Giorgio, trgovec, 3 milijone; Mocher Mario, trgovec, 2.900.000; Mrachig Riccardo, funkcionar, 2.895.000; Mahnič Frančiška vd. Pegan, posestnica, 2.850.000; Moretti Marino, funkcionar, 2.839.400; Mitri Bruno, 2.812.000; Mecerata Giorgio, posestnik, 2.800.000; Merk Ernesto, 2.800.000; Millevoi Milan, lastnik javnega lokala, 2.800.000; Mosetti Edoardo, podjetnik 2.729.000; Marocchi Raffaele, funkcionar, 2 milijona 742.000; Macorini Riccardo, 2.707.000; Marascutti Angelo, lastnik javnega lokala, 2 milijona 700.000; Machne Giuseppe, podjetnik, 2.700.000; Manni Carlo, podjetnik, 2 milijona 600.000; Maccarini Ettore, podjetnik, 2.500.000; Macchioro Gino, zdravnik, 2 milijona 500.000.

De Nardo Guido, zdravnik, 4.000.000; Navarra Umberto, industrijec, 3.200.00; Nelzi Michele, trgovec, 2.700.000; Negrini Giuseppe, trgovec, 2.600.000.

(Nadaljevanje sledi)

Tudi letos bomo pomagali slovenskemu revnemu dijaku z nabavo namiznega beležnega koledarja, ki ga je izdala Dijaška Matica.

Seja izvršnega odbora

Priprave za kongres Nove delavske zbornice

Letos je bilo sindikalno delovanje bolj živo - Voščilo delavcem

Izvršni odbor Nove delavske zbornice - CGIL je na osnovi poročila tajništva glede priprav in orientacije za peti vsedržavni kongres CGIL sklenil, da bo v Trstu kongres Nove delavske zbornice - CGIL od 3. do 6. marca prihodnjega leta.

Poleg tega je izvršni odbor tudi sklenil, da morajo biti vsi kongresi pokrajinskih sindikatov, okrajnih delavskih zbornic, tovarniških zvez in drugih sindikalnih organizacij zaključeni do 28. februarja prihodnjega leta.

Na sestanku je izvršni odbor tudi razpravljal o letošnjih rezultatih sindikalnega delovanja in podčrtal, da je prišlo do pomebnega oživljenja na sindikalnem področju, ker se je ojačilo zaupanje delavcev in utrdila akcijska enotnost. Ta enotnost mora biti v vedno manjši meri priložnostna, razbita in mora postati osnova za nadaljnje uspehe.

Izvršni odbor Nove delavske zbornice - CGIL želi vsem delovnim ljudem in njihovim družinam prisrčna voščila za srečno novo leto, z željo, da bi se izboljšal splošni gospodarski in socialni položaj in jih poziva, da v ta namen utrde delavsko sindikalno organizacijo.

Huda prometna nesreča pri Rižani

Tovornik v deročo reko

Drugi tovornik istega prevoznega podjetja je povozil otroka v Hruševju

Blizu bivšega bloka pri Rižani se je včeraj ob 13.30 zgodila huda prometna nesreča. Iz Kopra je privozil 8-tonski tovornik podjetja «Ljubljana-Transport», ki ga je šofiral Mirko Andrič. Nenadoma pa je tovornik zavozil s ceste in zletel v deročo Rižano, ki teče blizu ceste.

Domačini, ki so bili priča nesreči, so takoj o tem obvestili prometno policijo in reševalno postajo v Kopru, od koder je kmalu nato prišla komisija. Tovornik je bil skoraj ves pod vodo. Prva skrb reševalcev je bila za ponesrečence, zaradi tega so najprej pogledali v kabino, ki je bila napol odprta. Toda v kabini ni bilo nikogar. Verjetno si je vozač hotel rešiti življenje in je odprl vrata kabine, toda zaradi morebitnih poškodb se ni mogel rešiti in ga je verjetno odnesla deroča reka.

Reševalci so pogledali tudi pod tovornik, toda niti tam niti v bližnji okolici niso našli nobene žrtve nesreče. Nekateri domačini pravijo, da je bila v kabini tudi neka ženska, pa tudi nje niso našli nikjer.

Kaj je povzročilo nesrečo, včeraj niso mogli ugotoviti; domnevajo pa, da je bil šofer verjetno nekoliko vinjen. Cesta je tam v dobrem stanju in dovolj široka; če pa se je zgodila nesreča zaradi okvare na vozilu, bo to ugotovila strokovna komisija.

Nekoliko pozneje se je v Hrusevju pri Postojni zgodila druga prometna nesreča, ki jo je povzročil 40-letni Ivan Juhant iz Ljubljane z 8-tonskim tovornikom prej omenjenega podjetja. Juhant, ki je vozil preq Andričem, je v Hruševju na levi strani ceste povozil 12-letnega Rudolfa Markovčiča, ki si je prebil lobanjo in dobil pretres možganov. Ponesrečenega dečka so takoj odpeljali v ljubljansko bolnišnico, kjer so ga sprejeli s pridržano prognozo. Komisija, ki je napravila preiskavo, je ugotovila, da je Juhant vozil z brzino 80 kilometrov na uro in da je bil nekoliko vinjen.

Oba vozaca sta prejšnjo noč prišla z Reke, včeraj dopoldne pa so na njune tovornike naložili pomaranče v koprskem pristanišču. Verjetno sta si šoferja med odmorom v Kopru privoščila istrsko kapljico, ki ju je spravila v nesrečo.

—«»—

Nenaden plamen ga je oplazil in ga precej opekel

Aleksander Smotlak, 24-letni trgovski pomočnik doma iz Mačkovelj št. 96, je včeraj popoldne moral v bolnišnico, kjer so ga nujno sprejeli s prognozo okrevanja v 20 dneh na dermatološkem oddelku. Ugotovili so mu namreč opekline I. stopnje po obrazu.

Fant je postal kmalu po 17. uri žrtev kaj čudne in tudi nenavadne nezgode. Smotlak je moral oditi v skladišče prodajalne Botteri v Ul. S. Apollinare 4. Luči v skladišču ni in ker v temi ni mogel storiti niti koraka, si je fant prižgal vžigalico. Trenutek zatem je visok plamen osvetlil ves prostor in je oplazil Smotlaka po obrazu. Ta je nemudoma zbežal na cesto in iskal pomoči. V notranjosti je plamen osvetljeval sode in druge stvari in ker je kazalo, da gre za požar so poklicali gasilce. Njihove pomoči pa ni bilo treba, ker se je plamen ugasnil sam od sebe.

Kakšni so vzroki nepričakovanega plamena? Kot so ugotovili policijski organi, je majhen plamenček vžigalice zajel bencinske hlape, ki so izhlapeli iz skoraj praznega soda. Malo je manjkalo, da n. ogenj zajel tudi sod, kar bi se končalo verjetno s hujšimi posledicami za Smotlaka in za skladišče.

—«»—

NOCNA SLUZBA LEKARN

Dr. Codermatz, Ul. Tor San Piero 2; De Colle, Ul. P. Revoltella 42; Depangher, Ul. sv. Justa 1; Alla Madonna del Mare, Trg Piave 2; Zanetti-Testa d'oro, Ul. Mazzini 43.

PROSVETNO DRUSTVO
«Slavko Škamperle»
vabi na
SILVESTROVANJE
ki bo v veliki dvorani na stadionu «Prvi maj» Vrdelska cesta 7.
Vabila so na razpolago v društvenih prostorih.

Iz sodnih dvoran

Amnestija rešila kazni gospodinjsko pomočnico

Ceprav je 25-letna Clara Sepic iz Ul. Guerrazzi komaj nekaj mesecev služila pri Ceciliji Bernardi por. Battagelli, je vendarle našla možnost in priliko, da si prisvoji denar, ki ga je njena gospodinja ljubosumno hranila v skrinjici. Toda zadeva je prišla na dan in tej je sledila prijava policijskim organom, katerim je morala Sepiceva priznati, da je ukradla najprej poročni prstan in 85.000 lir, kasneje pa še 30.000 lir.

Nepošteno gospodinjsko pomočnico, ki se je izgovorila, da je kradla iz potrebe, so prijavili sodišču, a včeraj ji je obtožba odpadla zaradi amnestije.

* * *

Drugače pa je bilo za 51-letno italijo Battois por. Polacco iz Carduccijeve ulice, ki je imela to grdo navado, da je skrivaj ukradla iz trgovine v Ul. Settefontane najprej usnjeno denarnico in kasneje še žensko torbico iz krokodilove kože. Gospodarju seveda to ni ugajalo in je telefonsko naprosil policijo za pomoč. Preiskovalnim organom je izrazil svoj sum, ki je seveda padel na Polaccovo in ko so to priprli, jim je obe tatvini priznala. Ker je izjavila, da je torbo spravila v stanovanju njene polsestre Else Lanza v Ul. Ghirlandaio, je potegnila tudi njo za sabo na zatožno klop. Na srečo je slednja dosegla popolno oprostitev, medtem ko so sodniki prisodili Polaccovi pogojno in brez vpisa v kazenski list 8 mesecev in 10 dni zapora ter 7.000 lir globe.

* * *

Isti sodniki so odložili za nedoločen čas proces proti podjetniku Giordanu Contentu iz Ul. Belpoggio, ki je obtožen, da je zakrivil smrt svojega delavca Bruna Tedeschija.

Tedeschi je januarja lani med pleskanjem zunanjega pročelja skladišča, ki so ga gradili v pristanišču, padel s 13 metrov višine in je še istega dne podlegel poškodbam.

* * *

Septembra lani sta dva agenta prometne policije ustavila v Vidmu 32-letnega Lina Artura Battistuttija in ga hotela kaznovati z globo, ker je vozil po mestnih ulicah z dolgimi lučmi. Battistutti, ki je bil precej vinjen, ni hotel plačati in je agenta žalil, češ da imata glave iz repe. Mož jima je celo zbežal in ko sta ga ujela in uklenila, se je divje pognal proti njima ter ju je začel brcati in gristi.

Za to neumnost so decembra lani prisodili Battistuttiju poldrugo leto zapora in mesec dni pripora ter 1 leto policijskega nadzorstva.

S prizivom pa mož ni dosegel nič posebnega. Odpadel mu je mesec dni pripora zaradi amnestije, ostalo kazen pa so mu sodniki v celoti potrdili ter ga obsodili na plačilo povečanih sodnih stroškov.

GLEDALIŠČA

Slovensko gledališče v Trstu

DANES 30. t.m. ob 20.30 v Prosvetni dvorani na OPČINAH

Vl. Levstik - H. Grün

KASTELKA

(Gadje gnezdo)

Igra v dvanajstih slikah
Režiser: JOŽE BABIČ
Scenograf: JOŽE CESAR
Asistent režije: ADRIJAN RUSTJA
Glasba: Motivi iz kompozicije BLAŽA ARNIČA po filmu Kala

Odmor po 6. sliki

V nedeljo 3. januarja 1960 ob 16.30 v dvorani na stadionu «Prvi maj», Vrdelska cesta 7

KASTELKA

VERDI

V gledališču «G. Verdi» pripravljajo predstavo Wagnerjevih oper «Siegfrid» in «Somrak bogov». Premiera «Siegfrida» bo 4. januarja, «Somraka bogov» pa 13. januarja.

Prodaja vstopnic pri gledališki blagajni za prvo predstavo «Siegfrida».

TEATRO NUOVO

Danes ob 20.45 komedija «Imel sem bolj v čislih vodiko». Avtor Carlo Terron. Režija Maria Maranzana.

KINO

Moderno 16.00, zadnja 21.30: Revija «Sottossopra», nastopa igralska skupina «Altalena di donne». Vrtiljak lepih deklet. Lino Cammino, Ines Ferrari. Na platnu: «Stražnik, tat in služkinja», Nino Manfredi, Fausto Cigliano. Cene: 350, galerija 250.
Excelsior 16.00 «Zadnja plaža», G. Peck, Ava Gardner, F. Astaire in A. Perkins.
Fenice 16.00 «Drzna tatvina običajnih neznancev», Vittorio Gassman.
Filodrammatico 16.00 «Picchierello in Cilly Willy na drugem festivalu». Zabavni risani film.
Grattacielo 16.00 «Ferdinand I., neapeljski kralj», De Filippo, R. Schiaffino, J. Sassard, De Sica, M. Mastroianni, R. Rascel, F. Fabrizi, N. Taranto. Izkaznice neveljavne.
Supercinema 15.00 «Vojaki na konju», John Wayne in W. Holden. Technicolor.
Arcobaleno 16.00 «Vojaki na konju», John Wayne in W. Holden. Technicolor. Izkaznice neveljavne.
Astra 16.00 «Indijski grob», Debra Paget. (Druga epizoda).
Aurora 16.30 «Velika vojna», Alberto Sordi in Vittorio Gassman.
Alabarda 16.00 «Menica». Zagotovljene salve smeha. V. Gassman, S. Koscina, U. Tognazzi, Vianello, Totò, Macario in De Filippo.
Capitol 15.30 Marylin Monroe, Tony Curtis, Jack Lemmon v najbolj zabavnem filmu leta «Nekaterim ugaja vroč». Prepovedane vse izkaznice.
Cristallo 16.30 «Dolar časti», J. Wayne in D. Martin. Technicolor.
Garibaldi 16.30 «Dan osvete», K. Douglas, Anthony Quinn. Technicolor, vistavision. Zadnji dan.
Impero 16.30 «Pri treh mladenkah», J. Matz, K. Bohm, M. Schneider.
Italia 16.00 «Kratke ljubezni na Palma de Maiorca», A. Sordi, D. Gray, R. Lee in A. Cifariello.
Massimo 16.00 «Zadnji dnevi Pompejev», S. Reeves in C. Kauffman.
Moderno 16.00 «Veliki strah», L. Procuna in najslavnejši bikoborci.
Viale 16.00 «Prihajajo raketni avioni», S. Broche, L. Thomas.
Vittorio Veneto 16.15 «Nasilno poletje», E. Rossi Drago, J. L. Trintignat, J. Sassard.
Ideale 16.00 «Herkul in kraljica Lidije», Moč, razkošje, zapeljivost v bleščečem cinemascopu filmu v barvah. Steve Reeves, Sylva Koscina, Sylvia Lopez.
Marconi 16.00 «G-Men» V. cesta». Dramatičen policijski film. Yale Wexler, Morris Müller. Mladoletnim prepovedan.
S. Marco 16.00 «Dama in kovboj», Gary Cooper, Merle Oberon. Ob 21 TV «Canzonissima».
Savona 16.00 «Dekle Rosemarie», Nadia Tiller. Senzacionalen nemški povojni film. Mladoletnim prepovedan.
Odeon 16.00 «Vampirji», G. Maria Canale in Paul Mueller. Mladoletnim prepovedano.
Novo cine 16.00 «Gusar s črnega skobca», Gerard Landry, Mijanov Bardot. Technicolor.

OD VČERAJ DO DANES

ROJSTVA, SMRTI IN POROKE

Dne 29. decembra 1959 se je v Trstu rodilo 15 otrok, umrlo je 10 oseb, poroke pa so bile 4.

POROCILI SO SE: težak Carlo Bossi in gospodinja Giuseppina Ilias, mehanik Petar Turcinov in gospodinja Nada Grbin, mehanik Krešimir Mudronja in gospodinja Ana Skračić, natakar Josip Miskil in delavka Katarina Maračić.

UMRLI SO: Anton Maran, 60-letni Alberto Rovis, 84-letna Adelaide Ticina vd. Malnerich, 62-letni Valerio Pichiarig, 71-letna Maria Marcovigh vd. Cozzi, 64-letna Luigia Bertok por. Corbatto, 66-letni Vittorio De Filippis, 80-letna Maria Mauroni, 53-letni Ivan Stok, 64-letna Carla Mariotti.

DAROVI IN PRISPEVKI

P. S. daruje 1.200 lir za Dijaško Matico.

RADIO

SREDA, 30. decembra 1959

RADIO TRST A

7.00 Jutranja glasba in koledar; 11.30 Brezobvezno, drobiž od vsepovsod; 12.10 Za vsakogar nekaj; 12.45 V svetu kulture; 12.55 Ansambel Carlo Pacchiori; 13.30 Lahke melodije; 17.30 Plesna čajanka; 18.00 Z začarane police; 18.10 Bruch: Koncert št. 1 v g-molu za violino in orkester, opus 26; 18.40 Slovenske narodne pesmi; 19.00 Zdravstvena oddaja; 19.20 Pestra glasba; 20.00 Sport; 20.30 Glasbena fantazija; 21.00 «Sluga dveh gospodov», veseloigra v dveh dejanjih; 22.00 Melodije iz filmov; 22.40 Kitarist Django Reinhardt; 23.00 Orkester Billy May; 23.30 Nočni ples.

TRST

12.10 Tretja stran; 17.05 Igra tržaški trio; 17.50 Nekaj ritma z Giannijem Safredom.

NACIONALNI PROGRAM

11.30 Operna glasba; 12.30 Glasbeni album; 13.30 Glasba z onstran meja; 18.15 Music-hall, program lahke glasbe; 20.00 Glasba revij in komedij; 21.00 Mali glasbeni variete, nato koncert kvarteta Schaeffer; 22.15 Igrata orkestra pod vodstvom Pereza Prada in Francka Pourcela.

II. PROGRAM

9.00 «Capolinea», glasba, jutranje vesti, koledar in druge zanimivosti; 10.00 Zeleni disk, pestra dopoldanska oddaja; 14.00 On, ona in tretji; 16.00 Tretja stran; 17.00 Vabilo pesmi, program melodičnih pesmi; 19.00 Današnje pesmi; 19.30 Glasbeni vrtiljak; 20.30 Mali glasbeni variete, nato Fantazija pesmi; 21.00 Okrog sveta v 90 dneh, revija v nadaljevanjih.

III. PROGRAM

19.30 Pregled: gospodarstvo; 20.15 Večerni koncert; 21.20 Peter Pan, pravljica.

KOPER

Poročila v italijanščini: 12.30, 17.15, 19.15, 22.30.
Poročila v slov.: 7.30, 13.30, 15.00

5.00-6.15 Prenos RL; 7.00-7.15 Prenos RL; 7.15 Glasba za dobro jutro; 7.40 Glasba za dobro jutro; 8.00-12.00 Prenos RL; 12.00 Opoldanski koktajl; 12.50 Operni spevi; 13.15 «Dokumenti»; 13.40 Kmetijski nasveti: «Najnovejša krepka krmila»; 13.45 Od melodije do melodije; 14.30 Kulturni obzornik: «Pogovori na pragu leta 1960»; 14.40 Narodni motivi; 15.20 Poje vokalni kvintet iz Postojne; 15.40 «Iz zbornika spominov»; 16.00 R. Stolz: Fantazija o delih P. I. Čajkovskega; 16.30 Otroški kotiček; 17.00 Igra Claude Gordon in njegov orkester; 17.30 Ritmi in pesmi; 18.00 Naša žena; 18.15 Baletna glasba; 18.50 Obzorja; 19.00 Poje Ines Tadio z orkestrom ljubljanskega radia; 19.40-22.15 Prenos RL; 22.15 Igrata kvartet in kvintet Hanka Jonesa; 22.35 Ernest Bloch: «Schelomo», židovska rapsodija.

SLOVENIJA

5.00-8.00 Dobro jutro! (

FRANCOSKA CERKEV V PONOVNI OFENZIVI

Ponudili so ji prst sedaj hoče vso roko

Svobodomiselna Francija se odločno bori proti nadaljnjemu popuščanju vedno večjim zahtevam Cerkve glede šolstva

To, kar smo in kar še doživljamo glede šolstva v Italiji, doživljajo tudi v Franciji. Borba med javno in tako imenovano svobodno, ali bolje povedano, zasebno šolo je tudi v Franciji ponovno zadobila ostre oblike. Ko govorimo o javni šoli, moremo reči, da gre prvenstveno za šolo, ki je v organizaciji in pod nadzorstvom cerkvenih ustanov, predvsem katoliških. Glede vsega tega je v Franciji nekoliko drugače kot v Italiji. Francija ima staro tradicijo «svobode in demokracije» in je tam Cerkev ločena od države. Vera je zasebna stvar državljana, zato država Cerkve ne podpira in od Cerkve nič ne zahteva. Kar se pouka tiče, velja, da je pouk laičen in religija ne vpliva niti na smer pouka niti na učbenike, verouk pa je izločen in se ga morejo učenci učiti le, če obiskujejo ure verouka, ki jih drži krajevni župnik ali kaplan, seveda na željo otrok ali njih staršev.

Seveda se Cerkev s tem ni hotela nikoli sprijazniti in je na vsak način hotela imeti pri vzgoji otrok in mladine svojo besedo. Zato se je borba za šolo začela že v tretji republiki, nadaljevala se je v dobi četrte in zadobila najostrejšo obliko sedaj — v peti republiki — ker Cerkev opaža, da bo v novem okolju mogla izsiliti to, kar ji ni uspelo prej.

V Franciji je glavna šola še vedno državna šola, toda v katoliških šolah se šola danes nad milijon šoloobveznih otrok, kar je 15 odst. vse šoloobvezne dece. Katoliško srednjo šolo obiskuje 44.000 učencev, kar je skoraj 32 odst. vseh francoskih otrok, ki zahajajo v srednjo šolo. V raznih tehničnih šolah, ki so pod nadzorstvom ali v oskrbi verskih organizacij, je kar 262 tisoč učencev, kar je 18 odst, vse francoske mladine, ki obiskuje tovrstne šole. V 14.000 šolah, ki so verskega ali cerkvenega značaja, je zaposlenih 75.000 učnih moči, od katerih je malone polovica duhovnikov ali redovnikov oziroma redovnic.

Kot vidimo, odpade na zasebno, to je cerkveno šolo še razmeroma nizek odstotek šolajoče se mladine, vendar pa je celotno število vendarle ogromno. Pri tem bomo dodali, da je razprostranjenost katoliških šol v Franciji različna. V nekaterih departmajih odpade na te šole le neznaten odstotek učencev in dijakov, v drugih pa zahaja večina šoloobveznih otrok v verske šole. To je seveda odvisno od tega, ali je departma napredno usmerjen ali nazadnjaški.

Čeprav si francoska državna šola iz znanih razlogov francoske neurejenosti ne more kdo ve kaj privoščiti, je še vedno materialno mnogo na boljšem kot je verska šola, kjer so tudi učne moči slabo plačane. Deloma to, deloma pa verski fanatizem in načrti za popolno nadoblast silijo katoliške kroge, da izkoristijo sedanjo konjunkturo in sebi v glavnem naklonjeno vlado prisilijo, da bi država francosko katoliško šolo podprla. V dobi Petainove Francije je francoski Cerkvi že uspelo priboriti si nekakšen privilegiran položaj, ki ga je izgubila takoj po vojni. Ob tem pa ni vrgla puške v koruzo in je v dobi četrte republike, predvsem v času, ko so bile na oblasti vlade s predstavniki MRP (francoskih demokristjanov), izsilila tako imenovani «zakon Barange», s katerim se je francoska država leta 1951 obvezala, da bo delno finansirala ali subvencionirala versko šolstvo. S tem zakonom se je država obvezala, da bo plačala verskim šolam 3900 frankov na vsako družino, katere otroci hodijo v njih šolo. Na račun tega so francoske «svobodne» — beri katoliške — šole dobile do sedaj iz državne blagajne 27 milijard in pol frankov.

Francoski, prvenstveno svobodomiselno usmerjeni državljan s tem ni soglašal, ker je upravičeno pričakoval in zahteval, naj država ta sredstva porabi raje za izboljšanje državne šole Toda Cerkev, ki je dobila prst, terja sedaj roko. Sedanja vlada nikakor nima toliko moči ali bolje volje, da bi se tej zahtevi uprla. Če je Cerkvi uspelo doseči toliko v času, ko v vladi ni imela toliko moči, kako bi ji ne uspelo sedaj, ko ima v vladi večino sebi naklonjenih ljudi in ko je tudi predsednik republike de Gaulle globoko veren človek. Debre sicer ni mogel takoj ustreči zahtevam Cerkve, vendar pa je njegova vlada izdelala tako imenovani «predlog Debre-Boulloche», s katerim naj bi vlada prevzela nase breme plačevanja učnih moči v osnovnih, srednjih in tehničnih šolah, s čimer bi to učno osebje verskih šol bilo izenačeno z učnim osebjem državnih šol, seveda v odnosu na kvalifikacijo in diplomo. Ker pa je bila vlada pripravljena toliko dati, si je hotela zagotoviti nad verskimi šolami določeno nadzorstvo tako v pedagoškem kot tudi v finančnem pogledu. Te šole bi naj po tem zakonu še vedno ostale konfesionalne šole, toda država bi si pridržala pravico nadzirati učni program, ki naj bi ne smel biti «v nasprotju z državnimi in nacionalnimi interesi». To bi državo stalo okoli 40 milijard frankov na leto.

Predlog je med svobodomiselnim francoskim javnim mnenjem naletel na močan odpor in mogočne demonstracije ljudi so se vile po številnih francoskih mestih. To je bil očiten znak, da francoski človek ne mara povsem kloniti pred vedno bolj zahtevno in vsiljivo Cerkvijo. In v kolikor ni francoski človek šel na ulico le zaradi svojih svetovnonazorskih načel, je šel tudi zato, ker noče še globlje segati v žep, saj bi tako bil na račun šolstva kar dvakrat obdavčen.

Zanimivo pa je, da s tem predlogom nista bili zadovoljni niti Cerkev niti vsa vlada. Cerkev ne mara, da bi na račun te državne podpore izgubila svojo popolno svobodo. Minister za prosveto Boulloche pa je bil mnenja, da bi se po tej poti kaj kmalu prišlo predaleč. Debre je zato apeliral na «zbliževanje duhov» in na «bratsko solidarnost».

Cerkev ali bolje celotna cerkvena fronta se boji, da bi se država vtikala v njen učni program, predvsem v zgodovino, slovstvo in filozofijo. Cerkev pristane na kontrolo z vrha samo glede profesionalnih kvalifikacij učnega osebja, ne pa na njegovo dejavnost, na metodo in vsebino pouka. In namesto da bi Cerkev bila z doseženim zadovoljna, se je pognala v novo ofenzivo in stvar je prišla pred ministrski svet. Ker je sam pobudnik tega načrta, prosvetni minister Boulloche, opazil, da je del vlade pripravljen pred ofenzivo cerkvenih krogov popustiti, je dal ostavko z motivacijo, da ne soglaša z Debrejevimi novimi koncesijami cerkveni fronti.

Se mnogo ostrejši odpor pa dajejo predstavniki laične fronte, ki so v Franciji številčno mnogo močnejši od verske fronte in ostro napadajo Debrejevo tezo o «zbližanju duhov» in «bratski solidarnosti», s čimer je predsednik vlade nakazal možnost nadaljnjega kompromisa, seveda v korist katoliške Cerkve in na škodo francoskega tradicionalnega laicizma.

Medtem je skupščina izglasovala vladni zakon v korist cerkve. Poostrena borba med svobodomiselnostjo in verskim fanatizmom se s tem ne bo dokončno zaključila. Francoska zgodovina pozna že veliko podobnih bitk, pri katerih je popustil zdaj eden, zdaj drugi, vendar bi bilo tokrat za francosko svobodoljubno tradicijo zelo nevarno, če bi dokončno popustila pred koncentrično ofenzivo klerikalnih krogov in njim naklonjenih vladnih krogov. Kaže pa, da se je Debrejeva vlada odločila cerkvenim krogom še bolj popustiti in vprašanje je, če bo razdvojenim francoskim laicistom uspelo najti zares trdno skupno podlago za odločnejše in trajnejše borbe proti popuščanju Debreja in njegovih.

Francoski svobodomiseln človek se noče sprijazniti s tem, da bi z davčnimi dajatvami podpiral konfesionalno šolo, proti kateri se že desetletja bori. Na sliki demonstracije v Parizu

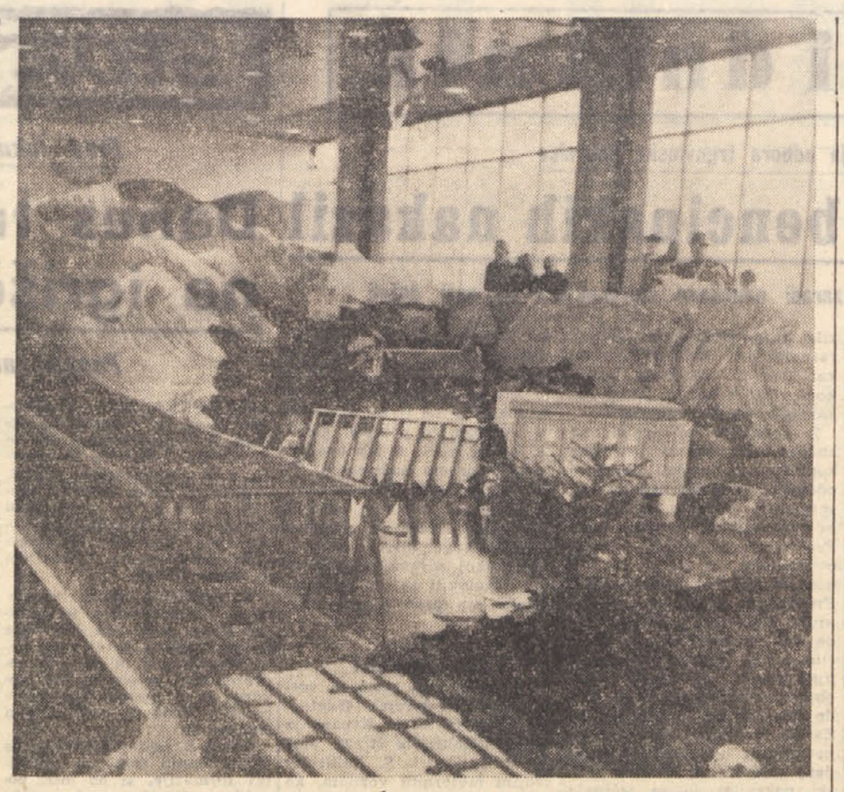

«Dedek Mraz» si je letos v Ljubljani v prostorih Gospodarskega razstavišča uredil pravi raj, ki je namenjen ljubljanskemu «drobižu». Rakete, letala, gore, mesta, jezovi in še marsikatera zanimivost privablja veliko otrok in tudi odraslih, saj obišče to «kraljestvo» okoli 20 tisoč otrok na dan. Ob večernih urah pa se «Dedek Mraz» v spremstvu godbe in 150 «zajčkov», «lisic» in podobne favne napoti tudi po ljubljanskih ulicah

NEKAJ NOVOSTI LJUBLJANSKE «MLADINSKE KNJIGE»

Najsodobnejša veda v privlačni besedi

Rus Beljajev nas z «Zvezdo Kec» pelje na Luno, z dr. Lavom Čermeljem gremo «Z raketo v vsemirje», da bi nas Poljak Tazieff nato spoznal z globinami morja in ognjenikov

Vse polno novih knjig pred mano. Ena lepša od druge. Saj ne veš, kje bi začel. Pa kako lepe že od zunaj. Lep ovitek, privlačne slike. No, dajmo po vrsti. Tu je prva.

«Zvezda Kec», izdala v Ljubljani Mladinska knjiga. Prav žal mi bo, če te knjige ne bo dobil v roke vsak slovenski šolar. Toliko zanimivega je v njej, pa toliko tako visoko učenega. Bereš pa kot roman, seveda, saj je roman in to že skoraj kriminalni roman. V tem romanu srečamo stvari, ki nas vse strašno zanimajo. Rakete, medplanetarno postajo — Zvezdo Kec, življenje in razmere na tej medplanetarni postaji, na postaji med Zemljo in Luno, potovanje na Luno, pristanek na Luni. Pa kako je to pisano. Niso to čirečare, pet za groš, kemik, fizik, biolog morajo reči «Tovariš pisatelj, vse, kar si napisal, drži, le da tehnika še ne zna napraviti tega, kar je ustvarila tvoja fantazija.» Ponavljam, to knjigo bi želel, da prebere vsak slovenski šolar. Trdim, star ali mlad, kdor jo vzame v roke, je ne bo odložil, preden ne bo prišel do zadnje strani 167. Jaz sam ne vem, ali bi se štel k prvim ali drugim, ravnal sem prav tako.

Druga knjiga je «Z raketo v vesolje». Tudi to knjigo je izdala Mladinska knjiga v Ljubljani. Napisal jo je naš rojak Tržačan dr. Lavo Čermelj. Listaš po knjigi, 182 strani je je, pa srečaš slike, ki jih stalno srečuješ po dnevnem časopisju vsega sveta. Same dobre naše znanke te slike. Moramo priznati, da zelo dostikrat tistih slik v časopisju ne razumemo in da zelo dostikrat ne razumemo prav vsega kar piše v časopisu o raketah, o satelitih, o umetnih satelitih, o Luni, o drugi strani Lune in podobno. Kaj bi našteval, saj vsi vemo, kje naše znanje čevelj žuli. Ko smo hodili v šolo, se pač tega nismo učili. Nekaj modernega je to. Tega, teh poletov in Lunikov in Sputnikov takrat še ni bilo. Če te vse to zanima in vem, da te, preberi to knjižico. Luč bo posijala v tvoje znanje. Zavesa se bo razgrnila in spoznal boš svet, ki zanima sodobnega človeka. Čital boš sicer to knjigo nekoliko bolj počasi kot Zvezdo Kec, vendar tudi to knjigo boš dojel in kmalu razumel. Ni sicer roman, toda dr. Čermelj je tak mojster peresa, da ti zna najbolj temačno fiziko napraviti tako bleščečo, da te privlači in pritegne. Knjigo je pisatelj napisal na ponudbo založbe, da bi tudi slovenski človek imel v materinem jeziku napisano tako sodobno knjižico, ki bi mu na preprost in razumljiv način dajala odgovor, ko bi se človeku stavila različna vprašanja pri sodobnem prodiranju človeka v vesolje.

Tudi tretja knjiga «Ogenj in voda» je krasna knjiga. Tudi ta je izšla pri Mladinski knjigi v Ljubljani. Zvezdo Kec je napisal Rus Beljajev, drugo naš Čermelj, to pa Poljak Haroun Tazieff. Te knjige je več kot prvih dveh. Je je 248 strani in tudi več je je po zunanji obliki. Precej krasnega in nadvse zanimivega branja. Čitanje te knjige mi je bilo izredno veselje. Pisatelj knjige je znanstvenik. Sodoben znanstvenik, zgovoren, duhovit, pameten in še opisuje take lepe stvari. Opisuje raziskovanje Rdečega morja. Kako to on opiše. Morsko dno. Kako so merili. Kako so delali globoko pod morjem. Seveda so se srečali z ribicami in morskimi psi in koraljami. Tudi Rdeče morje ima svoje bregove. Tudi tam žive ljudje. Ne bi bil Tazieff sodoben znanstvenik, če ne bi opazil tudi ljudi in njih nehanja. Kratko orisani ti ljudje, pa nič manj zanimivi od morja, njegovega dna in njegovih prebivalcev. Tazieff je pravzaprav strokovnjak za ognjenike. Tudi te opisuje. Opisuje ognjenike, svojo pot do njih in svojo pot v njih notranjost, do kamor se pač iti da. To so ognjeniki v Afriki. Če je že v Afriki, ne vidi le ognjenikov, vidi tudi zemljo, deželo, krokodile in ljudi. Takrat, ko je on tam hodil, so bili v ustih celega sveta Mau-mau. V knjigi «Ogenj in voda» je govora o vsem tem. Pisal jo je znanstvenik, čitaš pa, da se ti zdi, kot bi s pisateljem ležal kje poleti ob morju v kopališču, pa bi ti ljubeznivi gospod Tazieff razlagal o svojih popotovanjih, o vtisih in znanstvenih raziskavah. Žal bi ti bilo, ko bi zašlo sonce; žal ti je, ko je knjige konec.

In še knjižica «Iznajditelj» je pred mano. Napisal jo je Jože Svajncer, izdala jo je Mladinska knjiga. Godi se na vasi. Vaška šola. Sin šolskega upravitelja Bruno in sin šolske sluginje Hanzek. Bruno, sin najbolj učenega človeka na vasi — šolskega upravitelja, zato pa tudi on učen in domišljav. Iznajditelj je. Polno misli mu roji po glavi. Knjižica prisrčno opisuje iznajditeljske podvige Bruna. Najlepše pa je v knjigi tisti odnos obeh fantičev, ki je odnos položaja obojih staršev in ko je vedno tisti ponižani in užaljeni sin revne šolske sluginje Hanzek. Odnos, ki ga srečamo v življenju vsak dan. Mladi čitatelji bodo knjižico radi brali in tudi starejšim bo prijetno čtivo, mogoče celo knjiga spominov. Takegale Bruna smo nekoč v mladih letih vsi poznali.

USPEHI ZNANSTVENIKOV NA PODROČJU RADIOBIOLOGIJE

Na umeten način so ustvarili pomembne sestavine žive celice

Uspešno delo skupine znanstvenikov Radiobiološkega laboratorija na Inštitutu za jedrske vede «Boris Kidrič» v Vinči

Ameriška znanstvenika dr. Severo Ochoa in dr. Arthur Kornberg sta dobila letos Nobelovo nagrado za svoje uspehe na področju proučevanja nukleinskih kislin. S tem v zvezi smo se obrnili na dr. Dušana Kanazira, ki s skupino mladih znanstvenikov že dlje časa proučuje prav to področje v radiobiološkem laboratoriju Zavoda za jedrske vede «Boris Kidrič» v Vinči, da bi dobili podrobnejše informacije o tem.

Dodelitev Nobelove nagrade za dela na področju nukleinskih kislin nam dokazuje, kakšen pomen imajo te kisline danes v moderni biologiji — pravi dr. Kanazir. — Zdi se, da so mnogi življenjski procesi, kakor na pr. delitev in diferenciacija celice, sinteza beljakovin, pa tudi nastajanje raka, povezani s strukturo in funkcijo molekul nukleinskih kislin. Pionir na tem področju je belgijski znanstvenik Jean Brachet, ki je prvi s svojimi deli mnogo prispeval k spoznavanju funkcije nukleinskih kislin v celici.

Z namenom, da bi se bolje osvetlila vloga nukleinskih kislin v raznih življenjskih procesih, je bilo nujno potrebno proučiti njihovo sestavo (strukturo); toda, da bi to dosegli, je bilo treba ustvariti umetne nukleinske kisline.

Ameriški znanstvenik dr. Ochoa je prvi izoliral iz nekaterih bakterij encime, ki v živi celici sodelujejo pri ustvarjanju ribonukleinske kislne, ki se nahaja v jedru in igra pomembno vlogo pri delitvi celic. Nato je z encimi ustvaril na umeten način to kislino v epruveti.

Prav tako je dr. Kornberg dosegel velik uspeh. Njemu se je namreč posrečilo ustvariti na umeten način neko drugo nukleinsko kislino, desoxiribonukleinsko kislino, ki igra pomembno vlogo v prenašanju dednih lastnosti

Toda zanimivo je, da sta jugoslovanski znanstvenik dr. Kanazir in znani belgijski znanstvenik dr. Herera v svojih delih prva dokazala, da je za ustvarjenje nukleinskih kislin v živi celici potreben adenozintrifosfat, sestavina, ki daje potrebno energijo za to sintezo. Dr. Ochoa je s svojim raziskovanjem izpopolnil to odkritje in dokazal, da je ta sestavina nujno potrebna tudi za sintezo, oziroma umetno ustvarjenje nukleinske kisline v epruveti.

Raziskovanja ameriških znanstvenikov imajo ogromen pomen za boljše spoznavanje vseh življenjskih procesov, ki se vrše v celici, zlasti pa za proučevanje prenašanja dednih lastnosti in sinteze beljakovin — pravi dr. Kanazir — to pa more prav tako omogočiti, da se bolje spoznajo procesi, ki privedejo do nastanka raka, ker se smatra, da je proces, ki privede do takega obolenja (ne glede na to, ali gre za viruse ali neko kemično motnjo v celici) v glavnem povezan s spremembo strukture in funkcije nukleinske kisline. Kajti znano je, da so virusi sestavljeni pretežno iz nukleinskih kislin in beljakovin.

Upoštevajoč vlogo nukleinskih kislin v življenjskih procesih je skupina mladih znanstvenikov Radiobiološkega laboratorija «Boris Kidrič» v Vinči, pod vodstvom dr. Dušana Kanazira, skušala s temi kislinami obnoviti funkcije organizma, pri katerih so nastale motnje zaradi žarčenja. Gre za prve poskuse te vrste v svetu, pri katerih se jugoslovanski znanstveniki poslužujejo nukleinskih kislin, ki so jih izločili iz normalnih živali.

Več inozemskih znanstvenikov, ki so obiskali Jugoslavijo, je imelo priliko spoznati se z dosedanjimi rezultati dela te znanstvene skupine. Prof. dr. Smith, znani genetik, vodja misije Mednarodne agencije za atomsko energijo, ki je bila v teh dneh v Beogradu, kakor tudi prof. dr. Back, sloviti radiobiolog in dolgoletni predsednik Znanstvenega komiteja ZN za proučevanje učinkov žarčenja, ki se sedaj nahaja v Beogradu, sta zlasti podčrtala pomen tega raziskovanja v Jugoslaviji in ga ocenila kot velik uspeh na področju sodobne radiobiologije.

A. M.

Avtomobilska industrija ZDA snuje napad na evropski trg

V zadnjem času je ameriška avtomobilska industrija ubrala novo pot v proizvodnji. Velike avtomobilske tovarne, ki so zalagale trg z vedno večjimi «cestnimi križarkami» so opazile, da kljub veliki propagandi za nove izdelke pretiranih razsežnosti, ameriški kupec sega čedalje več po srednjih avtomobilih tuje proizvodnje. Nemški Volkswagen, angleški Austin in italijanski avtomobil FIAT so se začeli pojavljati v vedno večjem številu po ulicah ameriških mest. Tedaj so tovarne sklenile, da se bodo prilagodile novi modi. Tako so začele proizvajati manjše avtomobile, ki sicer niso po evropskem mišljenju posebno ekonomični, pa vendar kažejo preobrat v avtomobilski industriji ZDA.

Na avtomobilski razstavi v Parizu so Američani prikazali vrsto vozil, katerih cena se bo za evropskega kupca vrtela okrog 1,7 milijona lir in ki ga bo utegnila privabiti. Zaradi tega so v evropskih avtomobilskih krogih prepričani, da kanijo ZDA začeti z letom 1960 pravo avtomobilsko ofenzivo tudi na evropskem tržišču, da bi tako nadomestili izgubo, ki jo imajo domače tovarne v ZDA zaradi nenehnega uvoza tujih vozil.

Italijanski krogi poudarjajo, da se z uvajanjem manjših vozil odpira Ameriki tudi italijanski trg, ki ne slovi sicer po posebno velikih možnostih, ko gre za velike, razkošne avtomobile, kakršni so bili ameriški izdelki do lani. Italijansko ministrstvo za zunanjo trgovino je vsako leto določilo vrednost kontingenta, do katerega smejo uvozniki zalagati notranji trg z avtomobili ameriške proizvodnje. Za leto 1959 je bil določen kontingent v višini 1 milijona dolarjev, kar se je izkazalo za več kot dovolj, ker se bogati kupci, ki naročajo ameriške avtomobile, štejejo skoraj na prste.

Zelo verjetno je, da bodo ZDA zahtevale od italijanskega ministrstva za zunanjo trgovino, da dovoli v letu 1960 višji kontingent za uvoz ameriških avtomobilov, ki so po modelih razstavljenih v Parizu opremljeni z motorji 1800 do 2600 kub. cm cilindraže in bi lahko uspešno konkurirali srednjim in večjim avtomobilom evropske in posebno italijanske proizvodnje.

Malo upanja je, da bi se ministrstvo moglo uspešno protiviti tej zahtevi. Ameriške tovarne bi takoj nastopile v Washingtonu in od vlade zahtevale, da kontingentira tudi uvoz evropskih avtomobilov v ZDA. Škoda bi bila v celoti na evropski strani, saj je lani evropska avtomobilska industrija prodala v Ameriko 600.000 vozil, ameriška industrija Evropi pa samo 400.000 vozil.

Nekaj novega so zabeležili tudi v medsebojnih odnosih med tremi največjimi ameriškimi tovarnami, in sicer General Motors, Ford in Chrysler. Tovarne so v zadnjih letih sklenile nekakšen tihi sporazum, po katerem so uredile strpen nastop na trgu in konkurenčno «koeksistenco». Z novimi modeli pa se je ponovno začelo tekmovanje, katera tovarna bo najbolj zadela želje kupcev. Skupen nastop so onemogočile raznolikosti vozil. Konkurenca se je znova razvila s povečano močjo. Tipično je na primer, da General Motors proizvaja model «Corvair» (2294 kub. cm) z motorjem na zadnjem delu vozila, medtem ko ostali modeli najnovejše ameriške izdelave sledijo klasični namestitvi motorja na sprednjem delu vozila. Ta konkurenca se bo prav gotovo čutila tudi v Evropi. Končno bo za Evropejca to ugodno, kajti konkurenca bo nujno vplivala tudi na ceno domačih vozil.

E. F.

HOROSKOP ZA DANES

OVEN (od 21. 3. do 20. 4.) Ne odtegujte se novim odgovornostim in podvojite svoje napore.

BIK (od 21. 4. do 20. 5.) Skušajte biti manj zaprti vase in bolj družabni. Nasveti nekega prijatelja vam bodo v pomoč pri rešitvi nekega čustvenega vprašanja.

DVOJČKA (od 21. 5. do 22. 6.) Če nočete preživeti presenečenja, je potrebno, da posvetite več pozornosti praktičnim vprašanjem.

RAK (od 23. 6. do 22. 7.) Morete prevzeti tudi dolgoročno obveznost, ker si boste tako utrdili svoj položaj.

LEV (od 23. 7. do 22. 8.) Veliko zadoščenje v družinskem krogu. Prebili boste vesele urice z osebo, ki jo ljubite.

DEVICA (od 23. 8. do 22. 9.) Preden boste izrekli sodbo o neki osebi, vam bo uspelo dognati njene dobre lastnosti.

TEHTNICA (od 23. 9. do 23. 10.) Poklicno potovanje vas utegne seznaniti z neko zelo vplivno osebo. Nekemu neotesancu morate dati primeren odgovor.

SKORPIJON (od 24. 10. do 22. 11.) Skušajte biti bolj prizanesljivi, zlasti pri svoji presoji mlajših.

STRELEC (od 23. 11. do 20. 12.) Majhne nevšečnosti, ki so posledica vašega pretiranega ljubosumja.

KOZOROG (od 21. 12. do 20. 1.) Imeli boste opravka z neko zelo spretno osebo, toda s svojo previdnostjo ji boste kos do dna.

VODNAR (od 21. 1. do 19. 2.) Skušajte se ogniti tudi najmanjši nemarnosti pri vprašanjih vzgojnega značaja.

RIBI (od 20. 2. do 20. 3.) Skušajte začeti s popuščanjem in bodite prijazni in vljudni. Ne zanemarjajte sicer prehodnih glavobolov.

BREZ BESED

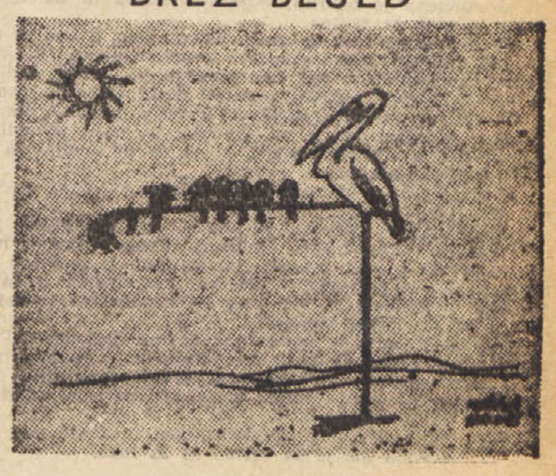

De Sica v Beogradu: «Ob 18. uri: sodni dan»

Vittorio De Sica se je te dni mudil v Beogradu, kjer se je s predstavniki podjetja «Avala film» razgovarjal v zvezi s snemanjem svojega novega filma «Ob 18. uri: sodni dan». Ob tej priliki je moral odgovarjati na vrsto vprašanj ki so mu jih s tem v zvezi in v zvezi z njegovim dosedanjim delom kot igralec in režiser, zastavljali predstavniki jugoslovanskega tiska. Ko so ga vprašali, katerega od svojih filmov smatra za najboljšega, je De Sica dejal:

«Kot strogo umetniški rezultat smatram za najboljši svoj film «Umberto D»; kot najbolj človeški, «Tatovi kolesa», kot filmsko fantazijo pa «Čudež v Milanu»

— Kaj pa «Čistilci čevljev».

— Tega imam rad kot svoj prvi film, s katerim sem začel ustvarjati ono, kar so pozneje imenovali neorealizem... Film, ki ga nameravam posneti in zaradi katerega sem tu, namreč «Ob 18. uri: sodni dan», nameravam posneti v slogu filmske fantazije, kakor je bil «Čudež v Milanu». To je satira na meščanski svet, na njegove življenjske poglede. Takoj pa bi nekaj dodal: Če sem v prvih svojih neorealističnih filmih jemal nepoklicne igralce, to še ne pomeni, da sem načelno proti njim. Vse je odvisno preprosto od fabule. V filmu «Čudež v Milanu» je bilo i prvih i drugih. Za glavne junake moje nove satire bom vzel v glavnem igralce, ker so oni pretežno malomeščani po mentaliteti.

De Sica je za snemanje filma zainteresiral znane igralke: Gino Lollobrigido, Martin Carol, Eleonoro Rossi Drago, Totoja in druge. De Sica računa tudi na jugoslovanske umetnike. Kot mesto, v katerem bi se film snemal, se omenja tudi Ljubljana. Vittorio De Sica je danes odpotoval iz Beograda. Razgovore o realizaciji filma je prepustil francoskemu producentu Pieru Couvreju, ki je ostal v Beogradu.

Dolgoletni igralec (v filmu je začel nastopati s 17 leti — leta 1918), je Vittorio De Sica nastopil v nad sto filmih, njegovi partnerji in partnerke pa so bili igralci in igralke raznih generacij in iz raznih dežel. Leta in leta je igral v gledališču ,imel je svoje lastne ansamble, na repertuarju pa dela Pirandella, Goldonija, pa od Sheridana do Shawa. De Sica ni umetnik, pri katerem je moč lahko govoriti o njegovi najbolj zanimivi vlogi. Ko so ga prosili, da jim nekaj pove o svoji vlogi v filmu, ki ga je tudi sam režiral, namreč «Neapeljsko zlato», je De Sica dejal:

— Vem, da to mojo vlogo prištevajo h klasičnim filmskim igralskim stvaritvam. V Franciji je bilo zlasti težko osvojiti publiko s «kvartaškim prizorom», ker je v Pagnolovem filmu «Marius» Remy ustvaril nepozabno kreacijo v nekem kvartaškem prizoru s Fernandelom. Po premieri so mi dejali tudi tam, da je Pagnolov prizor dobil dostojnega tekmeca v «dvoboju» propadlega neapeljskega plemiča in hišnikovega sinčka.

Iz ust slavnega filmskega ustvarjalca je vedno zanimivo in privlačno slišati mnenje o drugih filmskih ustvarjalcih, o klasifikaciji velikih filmskih režiserjev. Glede tega je De Sica dejal:

— Glede tega imam zelo strogo merilo. Zame je Charlie Chaplin do sedaj največja filmska osebnost vseh časov. Takoj za njim postavljam Flahertyja. Za njim dolgo dolgo nič, potem pa jih pride nekaj, kakršnih so John Ford, Renè Claire, Renoir, Kazan.

— Kaj v Italiji?

— Visconti, Rossellini, Fellini. De Santis je eden od naših najbolj inteligentnih režiserjev, toda mi ga prištevamo med mlajše. Med najmlajšimi zelo cenim Pontecorva.

— Poleg filma, katera umetnost vam je najbližja?

— Slikarstvo. Zbiralec sem del modernega slikarstva. To bi bil nekako moj «hobby».

— Kaj pa glasba?

— Rojen sem v zelo muzikalni družini. Tudi moj oče, zlasti pa moj stric, sta bila po naravi zelo nadarjena. Moj stric je igral klasične skladatelje, ne da bi poznal notni sistem.

Proti koncu si beograjski novinarji niso mogli kaj da Vittoriu De Sici ne bi bili zastavili že običajno vprašanje: «Ali ste za Gino ali za Sofijo?»

— Obe sta mi zelo dragi in obe sta moji dobri prijateljici. Delal sem z obema in rad imam obe enako vsako zase. Obe sta tako različni in vsaka zase je pomembna.

Ko so ga novinarji opozorili na okoliščino, da je zanje vedno privlačna dvojnost njegove osebnosti, namreč kot režiserja in kot igralca, je Vittorio De Sica dejal:

— To je zelo preprosto. Te dve osebnosti v meni sta ena dobra, druga pa slaba. Slaba je ona ki ima čisto meščansko mentaliteto, ki hoče zaslužiti denarja, in ta je igralec De Sica. Druga stran je ona dobra, pozitivna, kjer so De Sicove moralne kvalitete in De Sicova prava ustvarjalna umetnost. To je De Sica režiser. Pri tem pa ne smete pozabiti, da ta «slaba» osebnost pomaga oni «dobri»: zasluži denar in ji pomaga, da ustvari tisto, k čemur kot umetnik teži po svoji vesti in želi, da bi kot najboljše, zapustil za seboj.

Goriško-beneški dnevnik

Zadnja letošnja seja goriškega občinskega sveta

Sprejeli so proračun za prihodnje leto

Novo hiralnico v Ločniku bodo kmalu otvorili
Zgradili bodo občinsko sejno dvorano

Na včerajšnji seji goriškega občinskega sveta so končali obravnavo posameznih proračunskih postavk za prihodnje leto. Župan je potem proračun dal na glasovanje in so proračun odobrili z absolutno večino glasov.

Odbornik za finance dr. Garotti je nadaljeval s citanjem posameznih členov. Kot je pri stroških za socialno skrbstvo prof. Zuccalli vprašal, kako je s postopkom za premestitev oskrbovancev v novo hiralnico v Ločniku, je župan pojasnil, da bodo preseljevali po 50 do 60 oseb hkrati. Na vprašanje istega svetovalca, ali obstaja kakšna pogodba med upravo civilne bolnišnice in županstvom, da bi občinski upravi prihranili izdatke za zdravljenje v hiralnici bivajočih oseb je župan odgovoril, da se je takšna pogodba skušala doseči, vendar ji je uprava civilne bolnišnice nasprotovala.

Dr. Bernardi je dalje poročal o načrtih, ki jih izdeluje tehnični urad za gradnjo občinske sejne dvorane na dvorišču za županstvom in izrazil upanje, da bodo z deli verjetno pričeli že prihodnje leto.

Nekateri svetovalci so z zadovoljstvom sprejeli vest, da bodo na zelenjavnem trgu zgradili streho, pod katero se bodo lahko zatekali prodajalci in kupci zelenjave, da jim ne bo treba sklepati kupčij pod milim nebom.

Na vprašanje o cestah je župan odgovoril, da bodo vozila, ki so s prehoda Rdeča hiša namenjena proti Vidmu šla po krožni cesti, ki bo tekla čez Caterinijev trg, ulico Orzoni, Don Bosco, Pevmski most in Podgoro. Gradnja novega mostu niže od mosta IX. avgusta bi bila sicer dobra stvar, vendar le pod pogojem, da bi finansiranje za to javno delo v celoti prevzela država. Sledila je tajna seja.

—«»—

Zvišan kontingent uvoza rib iz Jugoslavije

Trgovinska zbornica sporoča, da je ministrstvo za zunanjo trgovino zvišalo kontingent uvoženih rib iz Jugoslavije za konserviranje v olju od 500 na 1000 ton. Dodatnih 500 ton blaga bodo uvozili izključno samo čez tržaško carino.

—«»—

Ul. Torriani zaprta za promet

Zaradi polaganja cevi za odpadle vode bodo do nadaljnjega prekinili ves promet po Ul. Torriani.

Goriški plačevalci družinskega davka

Nadaljujemo z objavljanjem seznama goriških davkoplačevalcev:

Pooblaščenec Fiata Giuseppe Cacin 1.600.000 (69.427); podjetnik Antonio Calvani 1.450.000 (60.198); Rachele Candolo 1.000.000 (36.000); geometer Luciano Candotti 800.000 (26.688); zdravnik Antonio Canor 1.000.000 (36.000); drogerist Giovanni Cantel 100.000 (40.973); mehanik Agide Cantelli 900.000 (31.212); gostilničar Bruno Capparoni 1.200.000 (46. 195); industrijec Romano Caprara 1.500.000 (63.510); industrijec Telemaco Caprara 3.000.000 (177.120); industrijec Bruno Carone 1.100.000 (40.973); uradnik Vincenzo Carrieri 884.000 (30.657); industrijec Pietro Carugati 800.000 (26.688); trgovec Boris Kerševani 900.000 (31.212); industrijec Nicola Cherin 2.250.000 (114.345); zdravnik Giuseppe Cicuta 800.000 (26.688); Silvio Cicalotto 1.800.000 (82.253); uradnik Luigi Cipolla 995.000 (33.876); poslovodja Stande Felice Cappelletti 2.000.000 (96.000); sodnik Pacifico Caputi 1.600.000 (69.427); zdravnik Nicolangelo Carrara 2.600.000 (142.272); Irma Causi 800.000 (26.688); uradnik Gualtiero Cerani 1.100.000 (40.973); uradnik Bruno Chientaroli 1.500.000 (63.510); uradnik Antonio Chiozza 1.700.000 (75.725); trgovec Boris Cibei 800.000 (26.688); geometer Florian Kocjančič 1.200.000 (46.195); geometer Natale Comolli 1.300.000 (51.667); zdravnik Bruno Krainer 1.400.000 (57.389); inženir Bruno Crovetti 2.300.000 (118.183); trgovec Elia Cuk 1.200.000 (46.195); industrijec Giuseppe Clede 2.100.000 (103.169); trgovec Antonio Cociancig 1.400.000 (57.389); zdravnik Paolo Koll 1.000.000 (36.000); učitelj Francesco Codelia 1.100.000 (40.973); trgovec Isidoro Collini 900.000 (31.212); brivec Romano Komavli 800.000 (26.688); gostilničar Venceslao Comelli 800.00 (26.688); gradbenik Emilio Comolli 4.000.000 (227.920); trgovec Alfonso Cossi 4.000.000 (277.920); uradnik Mario Cossi 1.050.000 (38.455); zdravnik Sante Costa 960.000 (34.053); trgovski zastopnik Carlo Cozzarolo 1.000.000 (36.000); trgovec Luigi Krainer 1.800.000 (82.253); trgovec Carlo Crocetti 1.000.000 (36.000); Carlo Krpan 1.000.000 (36.000); trgovec Giovanni Krpan 1.000.000 (36.000); inženir Federico Cubej 950.000 (33.698); trgovec Bojan Cuk 800.000 (26.688); odvetnik Angelo Culot 800.000 (26.688); industrijec Damiano Culot 2.000.000 (96.000); trgovec Giacomo Curci 1.200.000 (46.195); Marta Kürner 1.250.000 (48.900); sprevodnik Giovanni Kusterle 800.000 (26.688); sprevodnik Giustino Kusterle 1.350.000 (54.497).

Seja odbora trgovinske zbornice

Znižanje bencinskih nakazil

Sestanek v Vidmu zaradi napeljave metanovoda po naši deželi

Pod predsedstvom Giovannija Bigota se je sestal odbor trgovinske zbornice. Kot upravi organ proste cone je odbor odobril načrt za distribucijo kontingentov sladkorja, masla, kave kavnih nadomestkov, popra, mesa in semenskega olja trgovcem na debelo za leto 1960.

Odborniki so obsežno proučili, kako naj uporabijo preostali industrijski sladkor za prihodnje leto in kako bo z razdeljevanjem kontingentov bencina. Sporazumeli so se, da bodo kakršen koli sklep o tem sprejeli na prihodnjem sestanku. Do takrat bodo pristojni uradi zbrali vse potrebne podatke. Dasiravno je ustanova pred časom storila potrebne ukrepe, da se kontingent zviša, se bodo nakazila razdeljevala na podlagi razpoložljive količine goriva, kar pomeni, da bodo lastnikom vozil z novim letom nakazilo nekoliko zmanjšali.

Z veseljem so sprejeli na znanje vest, da je pristojna komisija poslanske zbornice odobrila zakonski osnutek, ki spreminja državni prispevek za upravljanje proste cone. Predsednik je potem poročal o sestanku, ki ga je imel s predstavniki krožnega sklada. Predsednik krožnega sklada prof. Martinelli je sporočil, da so osrednje oblasti določile boljše pogoje za izdajanje posojil, in sicer glede obrestne mere kakor tudi glede stroškov za nabavo rezerv. Zaradi številnih zahtev po finansiranju industrijskih gradenj v Trstu in tudi v goriški pokrajini so se izčrpala razpoložljiva finančna sredstva; goriška in tržaška trgovinska zbornica bosta zato skušali doseči, da se prispevek krožnemu skladu poveča.

26. decembra se je goriški predsednik trgovinske zbornice sestal v Vidmu s predsednikom videmske zbornice in funkcionarjem ENI. Proučili so možnost napeljave metanovoda po naši deželi. Funkcionar ENI je obljubil, da si bodo prizadevali najti nahajališča zemeljskega plina na tem področju.

—«»—

Nečak odkril smrt svoje tete

Gasilce so včeraj popoldne poklicali v Ul. Cantu st. 21. V tej hiši namreč stanuje gospa Carolina Fogar. Nečak omenjene žene je že pred dvema dnevoma opazil, da priletne tete ni na spregled; ker se je zbal, da se ji ni pripetilo kaj hudega, je poklical gasilce, da bi vdrli v stanovanje, ki je v prvem nadstropju. Ti so razbili steklo nekega okna in skupno z nečakom odšli v stanovanje. Našli so 82-letno Carolino Fogar mrtvo. Poklicali so takoj zdravnika in policijo. Ugotovili so, da je ženo zadela kap pred dvema dnevoma.

—«»—

Sam je padel

V civilno bolnišnico so včeraj ob 12.45 sprejeli 48-letnega čevljarja Karla Krpana iz Ul. Sv. Gabrijela št. 22. Mož je vozil po Ul. S. Pellico s svojim motornim vozilom, ko mu je nepričakovano prečkala pot neka deklica. Da bi jo ne povozil, je zavrl s tako silo, da je padel na tla. Deklica se ni poškodovala. Krpanu so mimoidoči takoj pomagali, poskrbeli so tudi, da ga je Zeleni križ prepeljal v bolnišnico. Zaradi pretrese možganov in raznih udarcev se bo moral zdraviti v bolnišnici osem dni.

—«»—

Dvomesečno plačevanje občinskih usług

Občinska podjetja sporočajo, da bodo z januarjem 1960. leta pobirali trošarino za luč, plin in vodo vsaka dva meseca.

—«»—

Vozni red vlakov

PRIHODI

IZ TRSTA: (A) 4.38, (A) 6.25, (D) 6.39, (A) 7.35, (D) 8.49, (D) 10.49, (D) 12.59, (A) 13.40, (D) 14.32*, (A) 15.31, (A) 17.23, (A) 18.49, (D) 20.33, (A) 21.32, (A) 22.47.

ODHODI

ZA VIDEM: (A) 4.39, (A) 6.57, (D) 7.01, (A) 7.38, (D) 8.30, (A) 10.53, (D) 13.00, (A) 13.42, (D) 14.33*, (A) 15.34, (A) 17.25, (A) 18.51, (D) 20.35, (A) 21.35, (A) 22.49.

PRIHODI

IZ VIDMA: (D) 0.14, (A) 5.51, (A) 6.44, (D) 7.49, (A) 8.12, (D) 8.52, (A) 10.50, (A) 14.16, (A) 15.49, (DD) 17.09, (A) 18.34, (A) 20.03, (D) 21.48, (D) 23.28**.

ODHODI

ZA TRST: (D) 0.15, (A) 5.53, (A) 6.46, (D) 7.51, (A) 8.15, (D) 8.54, (A) 10.52, (A) 14.18, (A) 15.51, (DD) 17.11, (A) 18.36, (A) 20.05, (D) 21.50, (D) 23.29**.

* Vozi samo ob sobotah do 12. septembra 1959.

** Vozi samo ob praznikih do 13. septembra 1959.

(A) potniški — (D) brzi — (DD) ekspresni.

—«»—

Kino v Gorici

CORSO. 17.00: «Mosticek iz reko smole», G. Lewis, M. Mac Donald, v barvah, cinemascope.

VERDI. 17.00: «Vdovec», A. Sordi.

VITTORIA. 16.30: «Mačke, miši in fantazija», barvna slikanica.

CENTRALE. 17.00: «Carjev poročnik», C. Jurgens, E. Bartok.

MODERNO. 17.00: «Čuden detektiv».

—«»—

Zveza goriških trgovcev obvešča, da danes ob 12. uri zapade rok za podaljšanje trgovskih obrtnic in pooblastil.

—«»—

TEMPERATURA VČERAJ

Najvišja temperatura 11,6 stopinje ob 15. uri, najnižja 0 stopinj ob 6.30. Vlage 80 odstotkov.

Urnik trgovin za Novo leto

Zveza trgovcev sporoča, da bo za praznike veljal naslednji urnik za vse trgovine v naši pokrajini.

CETRTEK 31. DECEMBRA: vse trgovine lahko zaprejo zvečer ob poljubni uri. Mlekarne in pekarne bodo razdelile mleko in kruh tudi za naslednji dan.

PETEK 1. JUANUARJA: razen cvetličarn, ki bodo odprte do 13. ure bodo vse trgovine zaprte ves dan.

Javni lokali so lahko 31. decembra in 1. januarja odprti celo noč. To ne velja za lokale, kjer prodajajo izključno alkoholne pijače.

Ob goriški razstavi akvarelov Roberta Hlavatyja

V nedeljo 20. decembra je bila otvorjena v prostorih A.S.K. «S. Gregorčič» razstava akvarelov tržaškega slikarja Roberta Hlavatyja. Hlavatyjevo ime je že precej časa dobro znano slovenskim in jugoslovanskim ljubiteljem umetnosti in tudi tujina je imela priliko spoznati in vrednotiti njegova dela na več skupinskih razstavah; Gorica pa ima to pot prvič priliko seznaniti se s tem umetnikom.

V vseh razstavljenih delih opazimo, da imamo pred seboj človeka velike občutljivosti, ki najde uteho svoji potrebi v barvitosti domače pokrajine. Zanima ga predvsem barva in prav z barvo nam posreduje svoja doživetja. Njegov Kras je mehak, poln zvokov, skoraj liričen; nimamo tu živo-rdečih plamenov novembrskega grmovja in tipično jesenskih barvnih eksplozij, ker so morda te preveč napadalne za tankočutečo umetniško dušo. Pa tudi otožna ni njegova pokrajina, mehka sicer, a ne osladna; redkokdaj je prazna, vedno so po njej posejane hiše, kraška in istrska naselja, ki so pa del narave, kot bi sama zrastla iz tal, popolnoma v skladu z okoljem, ki jih obdaja. To okolje je zajeto v svojem bistvu, oblike so poenostavljene, vse to je doseženo z barvo, da je akvarel res slika in ne risba, kot se to v tej tehniki marsikdaj dogodi. Umetnik v svojih krajinah ne išče problemov, ne razlaga nam svojih subjektivnih, marsikdaj razumarskih dognanj pa tudi ne zapade goli formi, tehnični točnosti, stokrat ponavljajočim se obrazcem: on svoj Kras vidi, občuti in ljubi, zato nam prepričljivo prikaže nekaj pogledov na domačo okolico. V teh par pogledih pa je zajet ves Kras v vseh svojih odtenkih, razpoloženjih in spremembah. Iz «Veselega Krasa», kjer se barvne poteze kar izgubljajo v vseovijajočem ozračju in nam pokrajino skoraj odmaknejo, preide umetnikovo zanimanje za «Hišo v snegu» št. 5: težak motiv za akvarel. Umetnik nam ga prepričujoče poda s spretnim nanizanjem rjavih ploskev na belem dnu. Izredna mehkoba «Kraških hiš» št. 13 izgine v «Plavžih», a ne docela; čeprav je tematika slike popolnoma drugačna, tudi tu črni, sajasti oblaki, pretrgani od oranžnordečih plamenov, niso grozeči; ogromni kompleks ne izzveni kot proklestvo, temveč bolj kot pomoč človeku. Barvno najbolj živahna «Rumena pokrajina» nam prikaže pokrajino kot jo morda lahko vidimo le v sanjah. Podobno zasanjane, samo z drugačnim prizvokom, se mi zdijo «Hiše na Kontovelu», kipeče kvišku kot citadela, ki se dviga v nebo. Zanimivo je morda primerjati tudi «Pred dežjem» št. 16 s «Pred dežjem» št. 4. V prvi nam vlažno ozračje razblini konture, da se barve prelijejo druga v drugo, ne da bi izgubile povsem svojega sijaja; svetloba, čeprav filtrirana skozi oblake, še obliva pokrajino. V drugi pa obrisi ostanejo, samo barva izgine, posivi in potemni, kot bi se nekaj turobnega razlilo čez ves Kras. Ob koncu naj omenim še tri tempere, ki jih sicer ni na seznamu in morda po načinu govorice tudi v razstavo samo ne spadajo, služijo pa vseeno, da bolje osvetlijo umetnikovo osebnost. Zanimivi sta predvsem št. 20 in 21, ki obe predstavljata interier livarne. Moral bi tu zopet ponoviti kar sem že rekel v začetku, da umetnik ne išče problemov. Ti dve sliki mi potrjujeta prejšnjo trditev. Motiv sam bi bil kaj prikladen za kako neorealistično obdelavo, vendar ji Hlavaty ne zapade; ni tu nobene kritike, nobenega polemičnega prijema, umetnika zanima barva, razporeditev mas, bistvo: zanima ga torej predvsem slikarska obdelava.

Iz večine razstavljenih del, posebno pa iz krajinskih motivov, opazimo veliko slikarjevo ljubezen do narave, do svojega Krasa ter ga po pravici lahko imenujemo pravega poeta kraške zemlje.

A. F. PRÉVOST (19.)

Manon Lescaut

«Kdaj?» je vprašala hlastno.

«Še danes,» je odvrnil, «srečni trenutek ni daleč, takoj se bo pokazal, če želite.»

Uganila je, da sem za vrati. Vstopil sem, a ona se mi je pognala naproti. Objela sva se v zanosu ljubezni, ki je bila še bolj razplamtela v teh treh mesecih po ločitvi. Vzdihi in na pol izgovorjeni vzkliki, koprneči izrazi ljubezni niso prenehali dobre četrt ure. Gospoda T. je vse to ganilo v dno srca.

«Kar zavidam vam,» mi je dejal in naju povabil, naj sedeva. «Ni je slave na svetu, ki je ne bi menjal za tako lepo in vročo ljubezen.»

«Tudi jaz bi se odrekel vsem kronam sveta za srečo, da me ona ljubi,» sem mu odvrnil.

Ves nadaljnji pogovor, ki sva si ga tako želela, je bil nepretrgana, najnežnejša ljubezen. Uboga Manon mi je pripovedovala o svoji nesreči, jaz pa sem ji pravil o svoji. Solze so nama prihajale v oči, ko sva govorila o najinem položaju, v katerem je bila ona se obsojena in iz katerega sem se bil jaz komaj izmotal.

Gospod T. naju je potolažil z novimi obljubami. Vse bo napravil, je dejal, da naju reši. Svetoval je nama, naj se nikar predolgo ne zadržujeva pri prvem razgovoru, da bo laže dosegel naslednje. Moral si je zelo prizadevati, da sva poslušala njegov svet.

Manon me ni mogla izpustiti. Zopet in zopet sem moral sesti. Pridrževala me je za obleko in za roke.

«Jojmene, kje me puščaš! Kdo ve, kdaj te bom zopet videla,» je tožila.

Gospod T. ji je moral obljubiti, da jo bo večkrat obiskal in me pripeljal s seboj.

«Ta kraj se ne bi smel več imenovati Hôpital,» je laskavo dodal, «pač pa Versailles, odkar je tu zaprta žena, ki zaslužI, da je kraljica vseh src.»

Ko sem zapuščal sobo, sem dal strežniku dobršno nagrado, da bi ji z večjo vnemo stregel. Ta mladenič ni bil tako nizkoten in trd po duši kakor njegovi tovariši. Prisostvoval je najinemu razgovoru in nežni prizor ga je ganil. Louisdor, ki sem mu ga stisnil v roko, je njegov občutek še spopolnil. Spotoma me je potegnil vstran in mi dejal:

«Gospod, če me sprejmete v službo ali če mi daste dovoljno nagrado v odškodnino za izgubo službe, ki jo imam tukaj, mislim, da bi lahko pripomogel gospodični Manon, da pobegne.»

Napel sem ušesa pri takem predlogu. Čeprav sem bil reven, sem s svojimi obljubami še prekosil njegove želje. Računal sem, da mi bo še vedno mogoče nagraditi takega človeka.

«Veruj mi, prijatelj,» sem mu dejal, «vse bom napravil zate. Tvoja sreča je prav tako zagotovljena kakor moja.»

Hotel sem izvedeti, kakšno pot misli ubrati.

«Kaj drugega naj bi napravil, kot da ji zvečer odprem vrata sobe in da jo pripeljem do hišnih vrat, kjer jo boste morali pričakovati!»

Skrbelo me je, ali ne bo nevarno, da jo spoznajo, ko bo šla po hodnikih in po dvorišču. Priznal mi je, da seveda ni brez nevarnosti. Nekaj je vendarle treba tvegati.

Bil sem presenečen, da se je mož tako trdno odločil, vendar sem poklical gospoda T. in mu razložil načrt. Namignil sem mu tudi, v čem bi utegnilo izpodleteti. Sam je našel veliko več zaprek kakor jaz. Sicer je priznal, da bo dekle lahko zanesljivo pobegnilo po tej poti.

«Ako pa jo zasačijo in primejo na begu,» je dodal, «ji bo odklenkalo za zmeraj. Ko bi prišla na prosto, bi morala pri priči zapustiti Pariz, kajti sicer ne bi ušla zasledovanju, ki se bo še podvojilo zaradi vas in zaradi nje. Moški se kaj lahko prikrije, če je sam, a skoraj nemogoče je živeti neznan z lepo žensko ob strani.»

Res, trdni razlogi, ki pa vendar niso mogli ugnati v meni upanja, da bom kmalu rešil Manon. Svoje mnenje sem mu povedal in ga prosil, naj oprosti ljubezni, če je nepremišljena in drzna. Pariz pa da nameravam zapustiti in se naseliti — kakor že prej — v tej ali oni bližnji vasi.

S paznikom sva se domenila, naj ne čaka z izvedbo načrta dalje ko do naslednjega dne. Da bi bila zadeva še varnejša, sva sklenila prinesti s seboj moško obleko, kar bi olajšalo izhod iz hiše. Res ni bila lahka zadeva spraviti obleko v zapor. Naposled sem se izmotal tudi iz te zadrege: naprosil sem gospoda T., da za drugi dan obleče dva tanka jopiča drugega vrh drugega, vse ostalo naj prepusti meni.

Naslednjega jutra sva se zopet napotila v poboljševalnico. S seboj sem nesel perilo za Manon, nogavice in drugo. Oblekel sem površnik, da se ne bi videlo, kako imam nabite žepe.

Le nekaj minut sva se zadrževala v njeni sobi. Gospod T. ji je izročil suknjič, jaz pa svojo salonsko suknjo, saj sem lahko prišel zopet iz hiše v samem površniku. Vse je bilo pripravljeno, da se lahko preobleče razen hlač, ki sem jih nesrečnež pozabil prinesti.

Od srca bi se bili nasmejali, ker sem mogel pozabiti tako potrebni del obleke, da ni bila zadrega, ki je zaradi tega nastala, tako resna. Loteval se me je obup, da nam utegne taka malenkost prekrižati račune. Odločiti se je bilo treba: sklenil sem oditi sam brez hlač iz poboljševalnice. Dal sem jih Manon. Imel sem dolg površnik in z nekaj sponkami sem dosegel, da je bilo vse še dokaj dostojno, ko sem šel skozi vrata.

Tisti dan se mi je zdel neznansko dolg. Ko se je naposled le znočilo, sva se z gospodom T. odpeljala h glavnim vratom poboljševalnice. Nisva dolgo čakala in že se je prikazala Manon s svojim vodnikom. V hipu sta bila oba v kočiji.

Objel sem svojo drago: vsa se je tresla kot list v vetru. Izvošček me je vprašal, kam naj vozi.

«Na konec sveta!» sem mu zaklical. «Pelji me tja, kjer me ne bo nič več ločilo od Manon.»

Ta zanos, ki je prikipel iz mene, bi me bil kmalu spravil v hude škripce. Izvošček je preudaril moje besede. Pozneje sem mu sicer povedal ulico, kamor naj pelje. Možakar se je bal, da ga ne mislim zaplesti v kakšno nepošteno zadevo. Saj vidi, je dejal, da je lepemu mladeniču ime Manon in da je dekle, ki sem jo speljal iz poboljševalnice. Ni mu do tega, da bi šel po gobe iz ljubezni do mene.

Temu sleparju so se vzbujali pomisleki le zato, da bi mi lahko draže zaračunal prevoz. Bili smo še preblizu poboljševalnice, treba se je bilo potuhniti.

«Molči!» sem ga potolažil, «saj boš dobil louisdor.»

Na to obljubi bi mi bil pomagal celo zažgati poboljševalnico.

Prišli smo do hiše, kjer je stanoval Lescaut. Bilo je že pozno. Gospod T. se je poslovil z obljubo, da naju obišče drugega dne. Pri naju je ostal samo paznik.

Tako tesno sem objemal Manon, da sva imela oba samo en sedež v kočiji. Jokala je od veselja. Njene solze so mi močile obraz.

Ko smo izstopili in hoteli iti k Lescautu, sva se s kočijažem vnovič spričkala, in to je bilo usodno. Pokesal sem se, da sem mu obljubil louisdor, ne samo zato, ker bi bil louisdor le prelepa nagrada, pač pa zavoljo veliko boljtehtnega razloga: imel ga nisem.

Dal sem poklicati Lescauta. Prišel je iz sobe in se prikazal pri vratih. Na uho sem mu pošepetal, v kakšni zadregi sem. Ker je bil take narave, da je naglo vzkipel in ni bil vajen lepo ravnati s kočijaži, se je razhudil.

«Kaj, louisdor! Dvajset palic takemu ciganu!»

Zaman sem mu pripovedoval, da bo vse izgubljeno. Iztrgal mi je palico, kakor bi hotel z njo nad kočijaža.

Možakar je kdaj že morda okusil pesti kakšnega gardista ali mušketirja, zato jo je to pot pobrisal s svojo kočijo. Rjul je, da sem ga prevaril, da se bo že maščeval nad menoj. Nič ni pomagalo vpiti za njim, naj se ustavi.

Ta nesreča me je zelo vznemirila. Še malo nisem dvomil, da poide in obvesti policijo.

«Še pokopal me boš,» sem očital Lescautu, «pri tebi ne bo varno. Podvizajva se drugam!»

(Nadaljevanje sledi)

ŠPORT ŠPORT ŠPORT

Pred tekmo Italija B-Švica B v Luganu

Danes trening B moštva na igrišču v Covercianu

Panetti namesto poškodovanega Ghezzija

FLORENCA, 29. — Nogometaši, ki so bili pozvani na trening B reprezentance, ki se bo 3. jan. pomerila v Luganu z B reprezentanco Švice, so prispeli danes zvečer v tehnični center v Coverciano skupno z novim tehničnim komisarjem Vianijem in njegovima sodelavcema Ferrarijem in Bianconejem.

Na vprašanja novinarjev glede A reprezentance, je komisar Viani dejal, da bi vsaka njegova izjava v tej zvezi bila preuranjena in da o A reprezentanci sploh ne želi govoriti pred njenim zborom v petek v Rimu oz. pred njenim treningom.

Glede B reprezentance se je Viani omejil samo na potrditev formacije, ki bo jutri popoldne odigrala na A igrišču zveznega tehničnega centra trening tekmo v dveh polčasih po 30 minut z začetkom ob 14,15. Ta formacija bo naslednja:

Panetti (Anzolin); Castano, Pavinato (Losi); Cappa, Janich, Fogli (Mazzoni); Bean (Morbello), Ronzon, Nicole, Pivatelli (Bettini), Corso.

Edino spremembo v primerjavi s prvim sklicanjem predstavlja vključitev vratarja Rome Panettija namesto poškodovanega Ghezzija.

Sparing-partner kadetov bo toskanska selekcija skupine D lige D, ki bo igrala v naslednji postavi:

Vratar repr. ali Cacciatori ali Passaponti; Del Sarto, Armellini; Mazzei, Galeotti, Pighini; Savorani, Innocenti II., Barontini, Pardini, Volpi.

Rezerve: Pierozzi, Nenci, Conforti, Pessiza in Tassini.

—«»—

Rude hvezda (ČSR) sparing - partner A reprezentance

RIM, 29. — Sparing-partner nogometne A reprezentance v trening tekmi v okviru priprav za srečanje Italija-Švica, ki bo 6. jan. v Neaplju, bo Rude hvezda iz Bratislave.

Češkoslovaška enajstorica je ena najboljših v ČSR. V njenih vrstah je več državnih reprezentantov, ki so nastopili novembra tudi proti Italiji in sicer Dolinsky, Kacani, Scherer in Tichy, poleg teh pa še Bubernik in Mraz, ki sta nastopila proti Italiji v Genovi decembra 1958.

Rude hvezda je torej izvrstna enajstorica, ki bo kot taka odlična preizkušnja za italijansko reprezentanco pred njenim otvoritvenim mednarodnim nastopom v novem letu.

—«»—

ITALIJA A — SVICA A

4. jan. odločitev za prenos TV

RIM, 29. — **Pogajanja med italijansko nogometno zvezo in RAI-TV za direktni televizijski prenos tekme Italija - Švica iz Neaplja 6. jan. se še niso zaključila.**

Zvedelo se je, da bo odločitev sprejeta šele 4. januarja, ker si je FIGC pridržala avtorizacijo za prenos do tega dne. Avtorizacija FIGC bo odvisna od števila do tedaj prodanih vstopnic za stadion v Neaplju.

—«»—

○ PARIZ, 29. — V polfinalu posameznikov teniškega tekmovanja za pokal Bivort sta bili odigrani naslednji srečanji: Barilay (Fr.) - Buding (Nem.) 4:6, 6:1, 7:5, Gaudenzi (It.) - Courcol (Fr.) 3:6, 6:4, 7:5.

○ CARACAS, 29. — Dva sovjetska avtomobila vrste «Moskva» se bosta udeležila dirke za veliko nagrado Bogota-Caracas, ki bo januarja. «Moskva» so vozila 750 cmc, ki lahko dosežejo hitrost 210 km na uro.

○ MOSKVA, 29. — Sovjetski športni novinarji so izbrali za najboljšega sovjetskega športnika leta svetovnega prvaka v deseteroboju Vasilija Kuznecova.

—«»—

Po francoskem mnenju

Najboljši evropski boksarji leta 1959

PARIZ, 29. — Člani francoskega boksarskega združenja, ki so se zbrali danes v Parizu, so izbrali za najboljšega francoskega boksarja leta 1959 evropskega prvaka peresne kategorije Gracieuxa Lampertija. Za najboljše evropske boksarje 1959 so bili izbrani še:

muša kat.: **Risto Luk Onen (Fin.);**

petelinja kat.: **Alphonse Halimi (Fr.);**

lahka kat.: **Mario Vecchiatto (It.);**

srednjelahka kat.: **Duilio Loi (It.);**

srednja kat.: **Gustav Scholz (Nem.);**

srednjetežka kat.: **Eric Schoeppner (Nem.);**

težka kat.: **Ingemar Johansson.**

TRENING TRIESTINE

Secchi je treniral z ostalimi igralci

Triestina je včeraj začela s pripravami za nedeljsko prvenstveno srečanje z Leccom. Treninga na občinskem stadionu so se udeležili vsi člani prvega moštva vključno s Secchijem, ki je že povsem prebolel poškodbo, zaradi katere ni mogel nastopiti proti Messini. Trening je obstajal predvsem iz telovadnih in atletskih vaj, po katerih so nogometaši igrali odbojko in nekaj časa izvajali predložbe z žogo.

Danes popoldne se bo trening nadaljeval z nekoliko bolj intenzivni obliki, medtem ko se za četrtek trener Trevisan še ni odločil če bodo igralci prvega moštva odigrali običajno medtedensko treningtekmo na dvoje vrat. Sklep o tem bo sprejel šele po današnjem treningu.

—«»—

Stock lahko angažira Zadrčana Maria Perico

Vodstvo košarkarskega društva Stock je včeraj popoldne prejelo iz Beograda dovoljenje jugoslovanske košarkarske zveze za angažma igralca Maria Perice iz Zadra, kjer je nastopal za istoimenski klub prve jugoslovanske lige.

Ker je Perica medtem postal polnopravni italijanski državljan, nima več nobenih obveznosti do jugoslovanske zveze in se lahko angažira za katerikoli italijanski klub. Ker pa je v zadnjem času redno treniral z igralci Stock je zelo verjetno, da bo ostal kar v Trstu in da bo nastopil za tržaško vrsto že v prvi tekmi po obnovitvi prvenstva in sicer proti Stelli Azzurri iz Rima v Trstu.

—«»—

Vratar Udinese z nogo v mavcu

Igralca Udinese Bertossi in Del Bene, ki sta bila poškodovana v tekmi z Bologno, sta se vrnila iz Cortine d'Ampezzo, kjer ju je pregledal dr. Scagnetti. Vratarju Bertossiju je ugotovil lažje izvitje desnega gležnja, zaradi česar bo moral imeti nogo v mavcu za kakih 10 dni. Mnogo lažjega značaja je poškodba branilca Del Beneja, ki ima samo pretegnjeno mišico in bo lahko začel trenirati že konec tega tedna.

Verjetno je, da Bertossi ne bo mogel še nastopiti v prvenstveni tekmi naslednjo nedeljo in da ga bo zamenjal Romano, ki je povsem pripravljen za vstop po daljši odsotnosti.

—«»—

SMUCARSKI SKOKI

Zidar četrti v Chamonixu

CHAMONIX, 29. — Na mednarodnem tekmovanju v smučarskih skokih v Chamonixu je zmagal Avstrijec Heigenhauser z 212 točkami. Jugoslovan Zidar se je uvrstil na četrto mesto s 189 točkami. Zidar je dosegel najdaljši skok dneva in je pokazal tudi zelo lep slog, vendar pa si je prvo mesto zapravil s padcem pri drugem skoku.

—«»—

OSLO, 29. — Norveški kandidati za olimpijske igre v Squaw Valleyu so imeli v Gjoeviku preizkušnjo v smučarskih skokih. Prvo mesto je osvojil Kaare Berh s skokoma 85,5 in 90 m, Arne Dalslaaen in Romod Knutsen pa sta dosegla daljavo 88 m.

—«»—

○ MADRID, 29. — 48 atletov je bilo vključenih v končno skupino, iz katere bo španska atletska zveza izbrala one, ki bodo nastopili na olimpijskih igrah v Rimu. V skupini sta tudi Antonio Amoros in Tomas Barris.

Priznavajo mu moč in poštenost

Johansson - športnik leta po sodbi ameriškega lista

Predlog za ustanovitev svetovnega združenja za profesionalni boks

NEW YORK, 29. — Ameriški športni tednik «Sports Illustradet» je naslov najboljšega športnika leta podelil svetovnemu boksarskemu prvaku težke kategorije Švedu Ingemaru Johanssonu.

«Johansson — piše tednik — je izreden športnik. V njem sta združena moč in osebnost. Njegova vrhunska kvaliteta je očitna, tako kot je očiten njegov smisel za posle in njegova odločnost, da ohrani čast svojega imena v športu, ki nujno potrebuje nekoliko več poštenosti».

V prejšnjih letih je «Sports Illustradet» izbral za najboljše športnike leta: Rogerja Bannistera (1954), ki je bil prvi atlet, ki je pretekel eno miljo v času izpod 4'; igralca baseballa Johnnyja Podresa (1955); atleta Bobbyja Morrowa (1956), igralca baseballa Stana Musiala (1957) in deseteroborca Raferja Johnsona (1958).

«Sports Illustradet» je tudi predlagal ustanovitev svetovnega združenja za profesionalni boks, ki naj bi tudi določilo prvake v posameznih kategorijah in njihove uradne izzivalce.

—«»—

JOHANSSON — PATTERSON

Povratni dvoboj verjetno junija 1960

STOCKHOLM, 29. — Pogajanja med Ingemarom Johanssonom in njegovim prokuratorjem Edwinom Ahlquistom na eni ter skupino ameriških organizatorjev na drugi strani za organizacijo povratnega dvoboja Johansson - Patterson za svetovni naslov težke kategorije, so se zaključila danes pozno zjutraj.

Ahlquist je po zaključku razgovorov izjavil: «Zelo verjetno je, da bo prišlo do povratnega srečanja v juniju 1960. Johansson bo 10. januarja v New Yorku, kjer bo sprejel odločitev po posvetovanju z boksarsko komisijo. Če bo v New Yorku dosežen sporazum, se bo Johansson začel takoj pripravljati v Švici. Trenutno tehta Johansson 90 kg, t. j. 2 kg več kot Patterson. Johansson se namerava vrniti v ZDA v aprilu in nadaljevati s treningom v Grossingeru.»

—«»—

○ PALERMO, 29. — V nadaljevanju mednarodnega košarkarskega turnirja v Palermu je drugi dan tekmovanja v ženski konkurenci Akademik iz Sofije premagal Radničkega iz Beograda z 51:40, v moški kankurenci pa je Spartak iz Sofije premagal mladinsko selekcijo Sicilije s 87:56.

Mednarodni košarkarski turnir v Ljubljani

Jugoslavija zmagovalec pred Romunijo in Poljsko

Jugoslovanska A reprezentanca je v treh nastopih dosegla tri zmage

LJUBLJANA, 29. — V dvorani gospodarskega razstavišča se je včeraj pozno ponoči zaključil mednarodni košarkarski turnir, na katerem so nastopale reprezentance Jugoslavije, Romunije in Poljske ter še B reprezentanca Jugoslavije.

Prvo mesto je pripadlo jugoslovanski A reprezentanci, ki je premagala vse svoje nasprotnike in ki je posebno proti Romuniji pokazala izvrstno in zrelo igro. Za Jugoslovane je bila to zelo uspešna predolimpijska preizkušnja. Podrobni rezultati:

1. dan:
Jug. A - Jug. B 70:48 (38:21)
Romunija-Poljska 69:52 (33:23)

2. dan:
Poljska - Jug. B 84:57 (43:24)
Jug. A-Romunija 74:64 (42:28)

3. dan:
Romunija - Jug. 91:88 (26:38)
Jug. A.-Poljska A 73:71 (40:34)

Končna lestvica:

Jugoslavija	3	3	0	217:183	6
Romunija	3	2	1	224:214	4
Poljska	3	1	2	207:199	2
Jug. B	3	0	3	193:245	0

—«»—

«Trofeja Spreafico» z močno udeležbo

RIM, 29. — 30. in 31. jan. bo italijanska sabljaška zveza organizirala v Milanu «Trofejo Spreafico» v meču. Turnir bo zelo močno zasedan, ker je zveza